

MINĖJIMAI

LR KONSULATUI SEINUOSE 30 METŲ – **Genadijus Mackelis** 3

PAŽINKIME LIETUVĄ

ARČIAU NEREIŠKIA BLOGIAU NEI TOLIAU – **Jurgita Stankauskaitė** 5

SVEIKA GYVENSENA

KAIP STIPRINTI IMUNITETĄ – **Rasa Žukauskienė** 7

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

IŠTYRĖ LIETUVIŲ SKAITYMO ĮPROČIUS: YRA KUO PASIDŽIAUGTI,
TAČIAU ATOTRŪKIS TARP MOTERŲ IR VYRŲ NUVILIA 10

KULTŪROS BARUOSE

50-ASIS VĖLINIŲ KONCERTAS PUNSKĖ – **Jolanta Malinauskaitė-
Vektorienė** 12

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

MINĖTUVĖS PUNSKĖ 15

„JOKŪBAS BUVO IR VISADA BUS GERIAUSIAS MANO GYVENIMO
DRAUGAS“ 18

MINĖTUVĖS SEINUOSE 19

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA 26

Viršeliuose:

Vėlinių koncerto Punske akimirka. Pirmame plane – Irmina Liškauskaitė (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

Agurkių kapinaitės (Vidos Valinčienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel. (+48) 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel. / faks. (+48) 87 5162 125

VYR. REDAKTORĖ Irena Gasperavičiūtė
REDAKCIJOS SEKRETORĖ Alicija Krakauskienė
STILISTĖ, KOREKTORĖ Birutė Burdinaitė-Ołów
TECHN. REDAKTORĖ Aldona Jonušonytė
KORESPONDENTĖS: Jurgita Stankauskaitė,
Rasa Žukauskienė, Božena Bobinienė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2024-11-15

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
sutampa su autorių nuomone.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Leidinyje reiškiami tik autoriaus (-ių) nuomonė ir ji negali būti tapatinama su oficialia Vidaus reikalų ir administracijos ministro pozicija.

Projektą „*Lenkijos lietuvių gyvenimo atspindžiai*“ iš dalies finansuoja Medijų rėmimo fondas (gauta parama projektui – 10000 eurų).

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Šiomet ruduo įdomus rinkimais. Lietuvoje ką tik susiformavo nauja valdančioji koalicija, dalijamasi portfeliais, diskutuojama. Laimėjusieji socialdemokratai jau nuo starto gavo pylos tiek nuo buvusiųjų valdžioje, tiek ir užsienio politikų dėl koalicijos su Remigijaus Žemaitaičio vadovaujama partija „Nemuno aušra“ pasirašymo. Priminkime – R. Žemaitaitis teistas dėl antisemitinių pasisakymų.

Jau žinome, ir kas laimėjo rinkimus JAV, kas vadovaus ateinančius ketverius metus. Daug kas gąsdino, kad išrinkus respublikoną Donaldą Trumpą ateis griūtis. Ir štai amerikiečiai pasirinko – vis dėlto jiems Trumpo žadami sprendimai pasirodė patrauklesni. Panašu, kad nulėmė respublikonų požiūris ir pažadai dėl nelegalios migracijos nutraukimo. Kai kas pranašauja, kad Trumpo pažadas vėl padaryti Ameriką stiprią ir galingą gali duoti naudos ir Europai. Ypač jei jis privers europiečius skirti didesnes sumas savo gynybai.

Lapkričio mėnuo – tai metas, kada prisimename anapus iškeliavusius savo artimuosius. Mūsų krašte nusistovėjusi tradicija paskirais metais mus palikusiųosius prisiminti per Vėlinių koncertus. Punske toks koncertas buvo surengtas jau 50-ąją kartą. Pradininku laikomas Punsko lietuvių licėjaus mokytojas lituanistas Algis Uzдила, vėliau šią tradiciją perėmė Punsko lietuvių kultūros namai. Seinuose rengti tokio pobūdžio koncertus pradėta kiek vėliau – atsiradus Seinų „Lietuvių namams“. Tai specifinę išraišką turintis žmonių susibūrimas, susitinkama su giminėmis, kaimynais prisiminti iškeliavusį vietos bendruomenės narį. Jo atminimas pagerbiamas eilėmis, jam uždegama žvakelė. Manychiau, tai jaukus ir gražus paprotys – vienas iš būdų jungti bendruomenę.

LR konsulatui Seinuose 30 metų

GENADIJUS MACKELIS

Jūsų Ekscelencijos, ponios ir ponai, šiandien pažymime dvi svarbias datas. Viena iš jų – Lietuvos diplomato diena, tad naudodamasis proga sveikinu LR URM delegaciją ir jos vadovą ambasadorių Marijų Gudyną, Lietuvos Respublikos ambasadorių Lenkijos Respublikoje Valdemarą Sapiroją bei atvykusius ambasados darbuotojus. Kita mums visiems svarbi data – Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose trisdešimtmetis. Dažnai girdžiu klausimą, kokios konsulato funkcijos, veiklos kryptys. Atsakysiu enciklopedine forma: LR konsulatas Seinuose – tai Lenkijos Respublikoje nuolat veikianti LR diplomatinės tarnybos institucija, pagal savo kompetenciją atsakinga už Lietuvos Respublikos atstovavimą, konsulinę funkcijų vykdymą, LR piliečių, juridinių asmenų teisių ir teisėtų interesų gynimą. Po šiais sausais žodžiais slypi visa įvairiapusė gama darbo, kurį kasdien atliekame.

Šiandien savo kalbą norėčiau pradėti nuo padėkų, bet tas sąrašas susidaro tokios apimties, kad, ko gero, neužtektų šio vakaro. Tad šiek tiek suasmeninsiu ir susiesiu 30-mečio datą su savimi. Trisdešimt metų – ilgas laikotarpis žmogaus gyvenime, tačiau diplomatinei atstovybei visai kitas atskaitos taškas. Pradėjau dirbti diplomatinėje tarnyboje 1991–1992 metų sandūroje. Per tuos daugiau kaip 30 metų buvo visko: ir atstovybių steigimo, ir uždarymo. Man tie 30 metų ir iki šiol yra veiklos, kūrybos, improvizacijų metas. Savotiškai jaučiuosi archajiškai, nes prieš 30 metų buvau dvidešimtmetis jaunas diplomatas, dabar, ko gero, tas pats dvidešimtmetis, tik su 30 metų patirtimi, kuri padeda kasdieniame darbe ir gyvenime.

Formaliai konsulatas savo veiklą

pradėjo 1994 m. birželio 17 d., tačiau oficialiai – kai 1994 m. rugsėjo 1 d. LR URM ministro įsakymu konsulu buvo paskirtas LR Atkuriamojo Seimo narys, Nepriklausomybės akto signataras Vidmantas Povilionis. Pradžia visada pateikia daug iššūkių ir išbandymų. Su tais iššūkiais sėkmingai susidorojo to ir vėlesnio laikmečio konsulato darbuotojai, kurie pradėjo kurti diplomatinės atstovybės istoriją. Nevardinsiu visų konsulato vadovų, tačiau paminėsiu ir padėkosiu darbuotojams, kurie padėjo kurti jaunai atstovybei, įsiliėti į šio regiono bendruomenės gyvenimą – tai Algirdas Vektorius, Darius Nevulis, Petras Maksimavičius. Neįsivaizduoju konsulato veiklos pradžios be iškilių Lenkijos lietuvių bendruomenės narių, kurių pagalba, patarimai ir bendradarbiavimas yra neįkainojami – tai Juozas Sigitas Paransevičius, Algirdas Nevulis, Vytautas Grigutis, Bronius Makauskas ir jau išėjęs anapilin Algirdas Skripka. Žvelgdamas į šią dieną privalau padėkoti ir Punsko viršaičiui Vytautui Liškauskui, visoms Lenkijos lietuvių organizacijoms ir švietimo įstaigoms, be kurių neįsivaizduoju mūsų kasdienės veiklos. Deja, kaip istorija turi įvairių puslapių, taip ir konsulato veikla spalvinga. Gal pačioje pradžioje ne viskas buvo sklandu, ne visiems buvo suvokiama, kokia diplomatinės atstovybės misija, bet bėgant metams mes įrodėme, kad esame nuoširdūs ir patikimi strateginiai partneriai bei dirbame abiejų šalių gerovei.

Nenoriu, o, matyt, ir neįtikėtina būtų pačiam vertinti LR konsulato Seinuose svarbą ir reikalingumą, todėl pacituosiu Lenkijos Seimo nario Jaceko Niedźwiedzkiego sveikinimo laiško, kurį gavau šios šventės išvakarėse, ištrauką: „Lietuvos Respublikos

Kalba LR konsulato Seinuose vadovas G. Mackelis, verčia P. Maksimavičius

konsulato Seinuose veikla yra labai svarbi formuojant Lenkijos ir Lietuvos partnerystę, kuri remiasi mūsų turtingais istoriniais ryšiais, taip pat reaguoja į šių dienų iššūkius.

Dėl Jūsų paramos lenkai ir lietuviai gali ne tik puoselėti savo paveldą, bet ir kurti bendrą ateitį Europos Sąjungoje ir NATO.

Džiaugiuosi sužinojęs, kad esu išrinktas Lenkijos ir Lietuvos tarpparlamentinės grupės pirmininku – tai ne tik didelė garbė, bet ir įsipareigojimas toliau stiprinti draugiškus mūsų tautų santykius, kuriuose Jūsų konsulas atlieka neįkainojamą vaidmenį. Taip pat leiskite padėkoti už Jūsų geranoriškumą ir paramą įgyvendinant daugybę veikų, padedančių suartinti mūsų valstybes.“

Matyt, šį vakarą savo kalbose minėsim daug institucijų ir asmenų, tačiau noriu išskirti tuos asmenis, kurių bendradarbiavimas su konsulatu mažiau matomas viešumoje, bet mums jis reikšmingas ir svarbus. Išskirčiau Lietuvos ir Lenkijos statutinių tarnybų atstovus. Norėčiau padėkoti Suvalkų policijos komendantui, Seinų policijos komendantui, Seinų pasienio užkardos komendantui ir, žinoma, Lietuvos VSAT Varėnos

rinktinės vadui Virgilijui Raugalei. Šie asmenys šiandien su mumis šioje salėje, nes dėl konsulato specifinės veiklos su jais palaikome nuolatinę ryšį, ir didelei visuomenės daliai tai tikrai nėra žinoma. Mūsų darbas neįsivaizduojamas ir be pasienio regiono abiejų šalių savivaldos atstovų indėlio. Mūsų veiklos spektras labai platus. Pažvelgsiu į kardinaliai kitą sritį – tai kultūrinė, švietimo, istorinės atminties tema. Nuo 2016 m. aktyviai bendradarbiaujame su Trakų istorijos muziejumi, o šiandien pas mus vieši šio muziejaus direktorė Alvyga Zmejevskienė su kolegomis, su kuria dar šiandien aptarsime vykdomus ir planuojamus projektus. Kalbant apie istorinį paveldą, dėkoju Balstogės paveldo tarnybos vadovui Adamui Musiukui, jo pavaduotojui Karoliui Łopateckiui, kurių dėka sėkmingai sprendžiame Suvalkų lietuviškos mokyklos pastato rekonstrukcijos darbus. Sveikinu LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos delegaciją – švietimo klausimai mums svarbūs.

30 metų Lietuvos konsulatui Seinuose ne tik graži ir svarbi data, – ji įpareigoja mus tęsti pradėtus darbus ir kurti ateitį. Man didelė garbė šią dieną būti čia kartu su Jumis.

Su kuo siejamos atostogos, klausti nereikia. Neabejoju, kad dauguma pasakytų, jog su kelionėmis, šiltais kraštais, smėlėtais paplūdimiais, gal net kelis tūkstančius metrų siekiančiais kalnais. O kalbant apie keliones, dažniausiai omenyje turima tolimus kraštus, egzotiškus, rojų primenančius ir šiltų vandenynų skalaujamus svetimos kultūros kampelius. Mažiausiai nuo dešimtmečio į keliones leidžiamės dažniau nei kada nors anksčiau. Viena iš priežasčių – pagerėjusi materialinė padėtis. Socialiniai tinklai prisidėjo prie savęs populiarinimo ir gyvenimo malonumų platinimo. Iš čia pirmiausiai sužinome, kas ir kur nuvažiavo, kokiais kelionių privačiais naudojami, kokių jūros gėrybių ragavo ir pan. Kelionės tapo socialinio ir materialinio statuso ženklu. O interneto prieinamumas ėmė mums kelti pavydą dėl kito sėkmės, kremtantis dėl savo sunkesnės padėties, neleidžiančios pasiekti kitų išpopuliarintų svajonių. Argi? Tikrai taip. Jeigu nebūtume nekaltai pasigyrę apie poilsį Tuniso viešbutyje, tikrai nebūtume sukėlę pavydo jausmo kaimyno troboje. Šiandien atrodo, kad jeigu per atostogas nenukeliausime į kokį tolimą kraštą, graušimės dėl neišnaudoto laisvalaikio. Kelionės neturi būti tolimos, kad teiktų pilnatvę. Psichologai teigia, kad kiekviena išvyka, net ir nevirsijanti šimto kilometrų nuo namų, gali būti beprotiškai maloni, atpalaiduojanti ir... įkvepianti.

Ar ką bloga darome rinkdamiesi keliones lėktuvu į kelis tūkstančius kilometrų nutolusią valstybę? Tikrai ne. Yra posakis, kad „kartą paragavęs, negali sustoti“. Žmonės sako, kad panašų jausmą patiria po pirmos ilgos kelionės. Norisi daugiau patirti, daugiau pamatyti, toliau nuvykti. Nesuklysiu pasakydama, kad kuo didesnė patirtis, tuo labiau keliones, kaip ir daiktus, norima kolekcionuoti. Viskas gerai. Šiuo straipsniu

Arčiau nereiškia blogiau nei toliau

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

JURGITA STANKAUSKAITĖ

norima atkreipti dėmesį į, pavadinime, trumpų distancijų išvykas ar ekskursijas, kurios šiais laikais dažnai neįvertinamos. Galbūt jos nesuteikia galimybės paragauti kitos kultūros skonių... O gal klystu?! Mūsų gyvenamosios vietos privalumas – iš čia gana greitai galime pasiekti kitos tautybės istorinę ir kultūrinę virtuvę. Visai netoli mūsų gyvena baltarusių, ukrainiečių, totorių ir žydų tautų bei keturių skirtingų religijų atstovai. Palenkės vaivadijos privalumais itin dažnai gėrasi iš kitų Lenkijos regionų atvykę piliečiai. Vien spalvingų straipsnių gausa įrodo, kad šis „užkampis“ tikrai yra įdomus. Ne be reikalo mūsų krašte vasaromis lankosi tiek svečių ir turistų.

Norėtusi atkreipti dėmesį ne tik į vakarų kryptimi nuo mūsų krašto esantį gyvą grožį, bet ir į rytus, tiksliau – Lietuvos kaimus. Keliaudami į Tėvynę, dažniausiai orientuojamės į didžiuosius šalies miestus: Vilnių, Kauną, Klaipėdą, kartais užkabiname Kėdainius ir jų nedidelį senamiestį, patraukiame į Anykščius, ieškodami Baranausko eilėmis išgirtos ir apraudotos gamtos. Netikite, kad be viso to nėra ko čia daugiau pamatyti? Šių metų šiltas ruduo (o gal užsitęsusi vasara?) leido prailginti atostogas ir išvysti netoli Punsco esančio Būdviečio kaimo senąją lobį. Manau, kad šį Lazdijų rajono seniūnijai priklausančią kaimą mūsų krašto ūkininkai puikiai žino. Juk ne vienas žemės

ūkio reikalais jį yra pravažiavęs ir, neabejoju, nepastebėjęs kaimo bažnyčios prieglobstyje saugomo senojo svirno. Privažiavus jis tikrai sukelia įstabumo, susipynusio su netikėjimu, jausmą. Argi pačioje XIX a. pradžioje pastatytas medinis svirnas galėjo išlikti iki šių dienų? Kokiu būdu jo karai ir pasienio zonos perversmai nepalietė? Būdviečio svirnas, tai tik dalis kadaise čia stovėjusio dvaro pastatų komplekso. Be svirno, čia dar stovi kukli koplytėlė-mauzoliejus. Istorija liudija, kad dvaras pirmą kartą paminėtas XVI a. Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Žygimanto Vazos III rašte. Būdviečio dvaro savininku tapo Gardino žemietis Jonas Sviackas. Lyg ir tiek, tačiau netyčia aptikus Sigito Birgelio straipsnį punskas.pl, jo atliktų tyrinėjimų pagrindu verta pridurti, kad „XVIII a. Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Stanislovas Augustas raštu Būdviečio dvarą perdavė valdyti Abraomui ir Sofijai Baranovskiams. Po pirmojo Lietuvos ir Lenkijos padalijimo Būdvietis atiteko Prūsijai ir priklausė Balstogės departamento Vygrių apskrčiai (ji vėliau pavadinta Seinų apskritimi). Būdviečio karališkasis dvaras buvo įtrauktas į Mockavos ekonomiją, buvo panaikinta baudžiava, tačiau žemė liko dvarininko nuosavybe. XIX a. pradžioje dvaro valdytoju tapo Antanas Sperskis, lenkų kariuomenės vėliavininkas, Seinų apskrities maršalka. (Jis yra palaidotas bažnyčios presbiterijoje prie altoriaus po grindimis.)“. Didelis dviejų aukštų maumedžio svirnas

Svirnas

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

Koplyčia-mauzoliejus

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

yra stačiakampio formos, uždengtas dvišlaičiu stogu, įrengtas maišų pakėlimo mechanizmas. Lazdijų turizmo informacinio centro interneto svetainėje pastatas labai tiksliai aprašomas: „Svirnas nėra tradicinio plano: pagrindinis įėjimas su priesvirniu, paremtu šešiomis kolonomis. Vidaus erdvė nesudalyta jokiais pertvaromis. Viduryje įrengti laiptai į antrą ir į pastogės aukštą, kur yra likęs maišų kėlimo įrenginys. Svirnas labai tvarkingai pastatytas: sienos apkaltos stačiomis lentomis, kurios prie sienų pritvirtintos storomis kalvio darbo vinimis. Svirnas stovi ant aukšto akmenų pamato. Abiejų aukštų plokštumas skaido mažų langelių juostos. Langeliai būdavo uždaromi langinėmis. Vidaus erdvėje išsiskiria kolonos, kurios atskirdavo aruodus. Retas dviaukštis svirnas – lietuvių liaudies architektūros unikalus

labai vertinga paskaityti, pasinaudojant ant svirno sienos pakabinta lentele su QR kodu (taip galima daugiau sužinoti apie šį unikalų objektą). Svarbu pabrėžti, kad į svirno vidų patekti negalima. Jo durys užrakintos spyna. Tačiau ir pastato išorė kelia įspūdį – neįmanoma nepastebėti didelių svirno pamato akmenų, storų maumedžio kolonų. Sunku patikėti, kad anuomet žmonės galėjo pastatyti tvirtą dviaukštį svirną. Juk patiems išgirdus žodį „svirnas“ į galvą ateina prisiminimai apie mažyčius sodybų pastatėlius, kuriuose vienam žmogui maža vietos apsisukti. O štai pamatčius Būdviečio svirną pirmiausia kyla klausimas: ar čia tikrai svirnas, ar tai nėra kluonas?

Paėjus toliau nuo svirno lankytoją pasitinka neįprastos formos tvenkinys, o prie jo – visa pakrantė nusėta žvejais. Ramų vakarą tikrai čia

statinys, architektūros paminklas, vertingas lietuvių liaudies medinės architektūros pavyzdys, įdomus savo išorės bei vidaus konstrukcijomis. Tai nekilnojamoji kultūros vertybė, saugoma Lietuvos Respublikos nekilnojamojų kultūros vertybių apsaugos įstatymo. Savininkas – Būdviečio Jėzaus Nazariečio bažnyčia.“ Ši aprašymą

galima atsipalaiduoti. Kairėje tvenkinio pusėje prižiūrimas gražus parkas, kuriame stovi anksčiau minėta koplytėlė. 1992 m. įrašyta į Kultūros vertybių registrą „kaip vietinės reikšmės architektūros ir sakralinis paminklas“. Koplytėlė vadinama mauzoliejumi, kadangi ji buvo skirta laidojimui. Įdomu, kad ilgai buvo naudojama kaip vietos ponų bažnyčia. Deja, į koplyčios vidų irgi negalima patekti. Kita vertus, tokiu būdu saugoma nuo niokojimo. Rašoma, kad koplyčioje buvę altoriai, bet jie praeito šimtmečio viduryje buvo išvežti. Šią koplyčią pastatė ne bajoras Sviackas, o vėlesnis dvaro savininkas Antanas Sperskis – Seinų apskrities maršalka. Kultūros vertybių registre rašoma, kad „pagal KPD Alytaus TP saugomą 1992 m. patikrinimo akto aprašą, prie pagrindinio įėjimo anksčiau yra buvusios apskritos medinės ornamentuotos kolonos, o pati koplyčia buvo dengta skiedromis. Apžiūros akte minima, kad metalinis kryžius „Saulutė“ padarytas naujai, o virš altoriaus buvęs langas užmūrytas. Taip pat minima, kad anksčiau koplytėlėje buvusios Šv. Barboros ir Kristaus skulptūros (nepatvirtintais duomenimis, jos buvo parduotos pokariu)“.

Pasivaikščiojus po naujas vietas, apžiūrėjus netoli esančius istorinius statinius kyla klausimai: kodėl anksčiau apie juos nežinota, kodėl niekas apie juos nekalbėjo, jų nerodė? Juk čia viskas taip netoli, taip įdomu, o mes kažkaip siekiame visko, kas toli ir itin svetima. Ar išsiruošę į tolimas keliones pamatome daugiau už kitus? Ar mūsų žinios labiau praturtinamos, įsimaišę į kitos kultūros erdves, įgyjame daugiau tolerancijos? Klausimai atviri, todėl palieku į juos atsakyti kiekvienam pačiam. Sakoma, kad labiausiai nepažinta tai, kas po nosim. Neginčytina tiesa. Arčiau nereiskia blogiau nei toliau.

Kaip stiprinti imunitetą

RASA ŽUKAUSKIENĖ

Ruduo – žavus, nors ir reiklus, metų laikas. Temperatūros kritimas, orų svyravimai, mažai saulės ir uždaros patalpos gali neigiamai paveikti mūsų organizmo būklę. Sloga, kosulys, bloga savijauta – šie simptomai dominuos artimiausius kelis mėnesius. Nors nėra stebuklingos tabletės, kurią pavartoję būsite visą laiką sveiki, bet esą dalykų, kuriuos galite padaryti, kad palaikytumėte savo imuninę sistemą kovojant su bakterijomis ir virusais. Visa tai nemenkas iššūkis mūsų imuninei sistemai. Pasiskaitykite, kaip natūraliais būdais sustiprinti imunitetą ir jaustis puikiai net tada, kai už lango nekoks oras.

Savo organizmo imunitetą galime stiprinti kasdien tinkama mityba, fiziniu aktyvumu, tinkama apranga. Fizinis aktyvumas svarbus bet kokio amžiaus žmogui. Mankšta, pasivaikščiojimai lauke, sportas yra būtini gerai žmogaus savijautai. Itin rekomenduojamas organizmo grūdinimas – kontrastiniai dušai, pirtis, trumpi pasivaikščiojimai po sniegą – svarbu tik nepamiršti, kad viską reikia daryti iš lėto, pratinant organizmą prie temperatūros kaitos. Labai svarbi ir tinkama apranga rudens ir žiemos sezono metu. Yra sena gera taisyklė – rengtis kaip „svogūnas“ (keli plonesnių drabužių sluoksniai, o ne vienas storas). Viena dažniausių peršalimo priežasčių yra perkaitimas, o tai liudija apie pernelyg šiltus, ne visada „kvėpuojančius“ drabužius.

Poilsis – neatsiejama mūsų geros savijautos dalis. Trumpas nakties miegas, nemiga, prasta miego kokybė, „valgymas“ kavos, alkoholio gėrimas prieš miegą labai sutrikdo

Is „Aušros“ redakcijos archyvo

poilsio režimą ir ilgainiui silpnina mūsų imuninę sistemą. Rekomenduojama miego norma – 8 valandos. Nors visada tikėta, kad popietinis, vadinamasis grožio miegas sutrikdo naktinio miego ciklą, pastaraisiais metais atliktų mokslinių tyrimų rezultatai rodo, kad popietinis miegas ypač gerai veikia smegenų funkciją, pašalina stresą.

O ką reikėtų valgyti norint sustiprinti imunitetą? Kaip maitintis natūraliai susilpnėjus imunitetui rudens ir žiemą?

1) **Vitaminas C** – kiekvieną kartą valgydami nepamirškite daržovių ar vaisių (vitamino C turi kopūstai, paprikos, žiediniai kopūstai, brokoliai, braškės, serbentai, petražolės, apelsinai, kiviai, aronija).

2) **Citrusiniai vaisiai** dažniausiai siejami su vitaminu C, kuris savo

ruožtu stiprina imunitetą. Vitaminas C koordinuoja mūsų imuninės sistemos funkcijas. Didelis jo trūkumas sukelia imuniteto susilpnėjimą ir padidina jautrumą infekcijoms. Vitaminas C taip pat gali sutrumpinti peršalimo simptomų trukmę. Citrusiniai vaisiai tai: citrinos, apelsinai, greipfrutai, mandarinai.

3) Kasdien valgykite **rauginto pieno produktus** (natūralų jogurtą, kefyrą, pasuką). Jie apsaugo mūsų žarnyną, kuriame prasideda dauguma infekcijų.

4) Žiemą turime mažiau saulės spindulių, todėl mums trūksta **vitamino D**. Šis vitaminas vaidina svarbų vaidmenį apsaugos nuo infekcijų procese. Padidėjęs infekcijų pasireiškimas ar autoimuninių ligų sunkumas dažnai siejamas su per mažu vitamino D kiekiu. Šio vitamino

Žiemos arbata

papildymą geriausia pradėti tiriant jo kiekį organizme. Visuotinai pripažįstama, kad 2000 TV dozė kasdien yra saugus kiekis suaugusiems. Todėl turime įtraukti į savo racioną produktus, kuriuose gausu vitamino D (riebi jūros žuvis, kiaušiniai), arba vartoti papildą.

5) **Česnakas** skatina ir reguliuoja organizmo gynybines reakcijas. Dėl stipraus antibakterinio poveikio jis dažnai vadinamas natūraliu antibiotiku. Kasdien suvalgyti iki dviejų skiltelių česnako ypač rekomenduojama susilpnėjusio imuniteto ir organizmo nusilpimo laikotarpiams. Kodėl svarbu – iki dviejų skiltelių? Didesni kiekiai gali pakenkti žmonėms, kurie turi silpną skilvį arba žarnyną.

6) **Imbieras** – vaistinis augalas, naudojamas daugelio ligų, įskaitant gerklės skausmą, virškinimo sutrikimus, gydymui, turtingas antioksidantų šaltinis, turintis priešuždegiminių savybių. Šviežiame imbierė esanti medžiaga gingerolis padeda sumažinti infekcijos riziką, pasižymi antivirusinėmis ir analgezinėmis savybėmis.

7) **Ciberžolė** turi priešuždegiminių savybių. Palaiko organizmo detoksikaciją ir apsaugo kepenis. Norint pasinaudoti ciberžolės savybėmis, ją galima vartoti kaip maisto papildą, ekstraktą, arbatą. Kurkuminas, esantis ciberžolėje, pasižymi priešuždegiminėmis, antivirusinėmis, antibakterinėmis, valomosiomis ir priešvėžinėmis savybėmis. Kad organizmas geriau pasisavintų kurkuminą, geriausia jį vartoti su pipirais.

8) **Cinamonas** padeda išvengti bakterinių ir grybelinių infekcijų.

9) **Raudonieji burokėliai** stiprina kraujotakos sistemą ir padeda kovoti su virusais. Jie taip pat palaiko kepenų regeneraciją, reguliuoja kraujospūdį ir mažina raumenų skausmą. Juose yra tokių mikroelementų kaip: kalis, natriis, kalcis, magnis, fosforas, geležis ir cinkas. Sveikiausi yra neapdoroti, geriausiai stiprina organizmą.

10) **Medus** pilnas antioksidantų, stiprina imuninę sistemą ir yra puikus natūralus energijos šaltinis. Populiariuose rudens užpiluose, stiprinančiuose imunitetą, turi būti medaus. Verta prisiminti, kad dėl

aukštos temperatūros jis praranda savo savybes. Taigi, jei norime pasinaudoti medaus teikiama nauda sveikatai, turėtume jo dėti į šiek tiek atvėsusį patiekalą ar gėrimą. Reguliarus medaus vartojimas gali turėti teigiamą poveikį imuninės sistemos ląstelių lygiui. Jis ypač reikalingas peršalus, esant gerklės uždegimui, tonzilitui ar aukštai temperatūrai. **Medaus negalima duoti vaikams iki vienerių metų.**

11) **Rauginti agurkai, kopūstai ir kt.** Rauginimas tai natūralus maisto konservavimo būdas, kurio metu paprastas cukrus suskaidomas į pieno rūgštį. Pieno rūgštis sukuria idealias sąlygas naudingoms žarnyno bakterijoms vystytis. Be to, ji neleidžia vystytis patogeninėms bakterijoms. Šis žarnyno mikrofloros pasikeitimas teigiamai veikia imunitetą. Minėtos bakterijos (vadinamosios probiotinės padermės) fermentacijos metu gamina vitaminą C. Todėl rauginant agurke šio vitamino yra daugiau nei žaliame, neraugintame. Be to, teigiamą poveikį turi rauginti kopūstai, ridikai, česnakai ir kt.

12) Rūpindamiesi savo imunitetu, nepamirškite išgerti **atitinkamo vandens kiekio**, geriausiai su citrina, imbieru, mėtomis ir vaisiais. Vanduo malšina troškulį, gerina medžiagų apykaitą, šalina toksinus ir drėkina odą. Per mažas vandens suvartojimas sukelia dehidrataciją, dėl kurios sutrinka organizmo veikla: atsiranda galvos skausmas ir svaigimas, mažėja fizinis darbingumas, prastėja dėmesio koncentracija.

Į savo mitybą įtraukę daugumą aukščiau pateiktų produktų, galite efektyviai sustiprinti organizmo imunitetą. Verta atsiminti, kad norint palaikyti gerą imuninę sistemą, svarbiausia yra subalansuota ir įvairi mityba, aprūpinanti visais reikiamais vitaminais ir mineralais.

Linkėdama Jums, brangūs skaitytojai, gražaus ir sveiko rudenėlio, pateikiu keletą įdomių kokteilių receptų.

VAISINIS KOKTEILIS SU CINAMONU

1 apelsinas
 ½ puodelio vandens
 1 bananas
 cinamono ir muskato riešuto pagal skonį

RUDENINIS MOLIŪGŲ SKONIO KOKTEILIS

300 g žalio moliūgo
 1 kriaušė
 1 obuolys
 1 stiklinė vandens
 ciberžolės pagal skonį

OBUOLIŲ IR ŠPINATŲ KOKTEILIS SU SĖMENIMIS

2 obuoliai
 4 bananai
 1 saują špinatų lapų
 2 arbatiniai šaukšteliai sėmenų
 cinamono pagal skonį

OBUOLIŲ PYRAGO SKONIO KOKTEILIS

1 obuolys
 ¼ puodelio vandens
 1 arbatinis šaukštelis medaus
 muskato riešuto pagal skonį

IMBIERO IR KRIAUSIŲ KOKTEILIS SU MIGDOLŲ NATA

2 kriaušės
 mažas gabalėlis nuluptos imbiero šaknies
 1 arbatinis šaukštelis medaus
 1 puodelis migdolų pieno

Pasiūlytų kokteilių pagaminimo būdas:

Nuplovę ir nulupę daržoves bei vaisius tiesiog sumeskite juos su likusiais ingredientais į kokteilių trintuvą.

RUDENINIS KOKTEILIS

1 vidutinis raudonasis burokėlis
 2 mažos morkos
 1 obuolys
 2 cm gabalas šviežio imbiero
 1 apelsinas
 2–3 šaukštai citrinos sulčių arba pagal skonį
 pusė arbatinio šaukštelio ciberžolės miltelių arba 1 cm šviežios ciberžolės
 pusė arbatinio šaukštelio malto cinamono
 apie 400 ml vandens arba išspausių obuolių sulčių
 medaus pagal skonį

Nulupkite burokėlį, morkas, imbierą, apelsiną ir ciberžolę. Obuolio lupti nereikia, nes daugiausia vitaminų yra jo odoje ir tiesiai po ja. Jums tereikia jį gerai nuplauti. Iš apelsino išimkite sėklas. Viską supjaustykite mažais gabalėliais. Tada sudėkite į trintuvą, įpilkite vandens arba išspausių obuolių sulčių ir sutrinkite.

ŽIEMOS ARBATA

juodoji arbata, pvz., Ceilono
 2 apie 4 cm griežinėliai imbiero
 2 skiltelės citrinos arba pusės citrinos sultys
 4 gvazdikėliai
 cinamono pagal skonį
 1–2 arbatiniai šaukšteliai medaus
 džiovintų vaisių, pvz., spanguolių, razinų
 2 skiltelės apelsino

Arbatą su imbieru virkite užpylę 250 ml 95 °C temperatūros vandens (gali skirtis priklausomai nuo arbatos rūšies, rekomenduojame patikrinti pakuotę) ir palikite uždengtą 3 minutes. Tada nukoškite, supilkite citrinos sultis arba sudėkite citrinos skilteles, įmeskite apelsino skilteles, įdėkite gvazdikėlius, džiovintus vaisius bei medų.

Gurkšnokite neskubėdami, ypač jei esate peršalę, skauda gerklę.

Rudeninis kokteilis

Iš „Aušros“ redakcijos archyvo

Ištyrė lietuvių skaitymo įpročius: yra kuo pasidžiaugti, tačiau atotrūkis tarp moterų ir vyrų nuvilia

Ar lietuviai skaito mažiau? Kokias temas, literatūros žanrus renka, kokiais būdais gauna pačią skaitomą lektūrą ir ar populiarėja garsinės knygos bei elektroniniai leidiniai? Konkrečių atsakymų ir tikslesnių, statistika paremtų duomenų apie tai neturėta nuo 2015 m., kai VšĮ „Laikas skaityti“ iniciatyva buvo atliktas tyrimas „Lietuvių skaitymo įpročiai“.

Kultūros ministerijos iniciatyva šių metų kovo 20 – balandžio 5 d. rinkos analizės ir tyrimų grupė „RAIT“ surinko reprezentatyvių duomenų, o juos apibendrinio tyrimų ir dizaino agentūra „The Critical“. Tarp seniausio ir šio naujausio tyrimo aiškinantis lietuvių skaitymo įpročius būta 10 metų pertrūkio.

Vis dėlto pats skaitymo skatinimas, kaip sakė tyrimo pristatyme dalyvavusi kultūros viceministrė Daina Urbanavičienė, pastaraisiais dešimtmėčiais tapo ypač svarbia švietimo politikos užduotimi. Pernai ir Europos Komisija paskelbė iniciatyvą paminėti Europos autorių teisių dieną. Taip siekiama, kad jaunimas daugiau skaitytų ir atrastų Europos grožinę literatūrą, kalbų ir kultūrų įvairovę. Anot D. Urbanavičienės, Lietuvoje ryškiausi teigiami pokyčiai stebimi ankstyvojo skaitymo srityje – čia skaitymo įpročiai per pastaruosius metus reikšmingai pagerėjo. 2015 m. atliekant tyrimą 70 proc. tėvų, auginančių vaikus iki 2 m., atsakė, kad knygoms neskiria laiko, o 2021 m. tyrimas parodė, jog beveik kasdien savo vaikams iki 3 m. skaito daugiau nei pusė apklaustų tėvų.

O juk skaitymas – kaip ir visa

kultūra – horizontali tema: juo galima pasiekti daug naudų, kurios nėra tiesiogiai susijusios su kultūra. „Įvairiapusė nauda įrodyta: nuo kognityvinių, emocinių gebėjimų gerinimo, vienišumo jausmo mažinimo, psichologinės būsenos gerinimo iki socialinių aspektų – visa tai peržengia kultūros ir skaitymo temą“, – prieš neriant į tyrimo detales Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje kalbėjo vienas „The Critical“ tyrėjų Eugenijus Kaminskis.

Tad kas gi paaiškėjo išnagrinėjus lietuvių skaitymo įpročius? Per metus bent vieną – įskaitant ir audio – knygą yra perskaitę 77 proc. Lietuvos gyventojų. Tai taip pat reiškia, kad 23 proc. respondentų neskaitė nė vienos knygos. Svarbu paminėti, kad skaitantis asmuo – dažniau moteris, 25–44 metų, turinti aukštąjį išsilavinimą: tai labai nesiskiria nuo anksčiau atliktų tyrimų. O štai neskaitantieji – dažniau vyrai, gyvenantys kitose nei didieji miestai vietovėse. Šioje grupėje buvo ir vyresnių respondentų. „Bendrai paėmus, tendencija gana pozityvi, nes remiantis užsienio kontekstu matyti, kad skirtingose šalyse skaitymo mastas mažėja“, – pristatydama tyrimą sakė tyrėja Rasa Goštautaitė.

Tiek vyrai, tiek moterys per metus perskaitė vidutiniškai 9 spausdintas knygas, 4,5 skaitmeninės ir išklause 5,3 garsinės knygos. Spausdintų knygų atveju žymiai daugiau perskaitė moterys – 11,4 knygos, kai vyrai – 6,4 knygos. 14–18 m. respondentai laisvalaikiu perskaitė mažiausiai knygų – 4,6 knygos per metus. Tuo tarpu vyresni respondentai jų

perskaitė daugiausia – 16,5 knygos. 65-erių ir daugiau metų turintys respondentai vidutiniškai išklausedavo daugiau ir audioknygų – 13,2 knygos per metus. „Matyti, kad 69 proc. apklaustųjų vidutiniškai perskaitė daugiau nei 10 knygų. Prisimenant, kad ankstesnis vidurkis buvo 9,5 knygos per metus, nebuvo taip, kad dalis respondentų perskaitė labai daug knygų ir taip pakėlė vidurkį. Vadinasi, gan didelė dalis skaito aktyviai“, – darė išvadą R. Goštautaitė. Dažnai – kasdien ar kelis kartus per savaitę bei kartą per savaitę – skaitė 47 proc. respondentų. Vėlgi dažniau tai buvo moterys.

Populiariausi žanrai tarp Lietuvos gyventojų: proza, romanai, psichologinio ar dvasinio tobulėjimo literatūra ir literatūra istorijos, politikos temomis. Rečiausiai skaitytos grafinės novelės (komiksai), religinė literatūra, literatūra apie meną ir kultūrą. „Įdomu tai, kad matyti nežymus ryšys tarp pasirenkamo turinio ir formato, kaip skaitoma: psichologinio ir dvasinio tobulėjimo literatūra buvo populiarsnė tarp asmenų, kurie per pastaruosius 12 mėn. daugiau klausė audioknygas. Tuo tarpu proza buvo populiarsnė tarp tų, kurie skaitė spausdintas knygas“, – atkreipė dėmesį tyrėja.

Iš tyrimo paaiškėjo, kad 42 proc. respondentų knygas pirkė, 40 proc. jas rinkosi bibliotekoje, 30 proc. skolinosi. Knygų gavimas iš antrinės rinkos tarp skaitančių Lietuvos gyventojų – vis dar gan retas būdas. „Daugiau nei pusė skaitančiųjų reguliariai kaip vieną iš pagrindinių šaltinių gauti knygas įvardijo biblioteką.

Tai rodo, kad ji yra labai svarbi vieta dažnai skaitančių asmenų gyvenime. Ji taip pat buvo svarbi tiems, kurių gaunamos pajamos vienam asmeniui buvo mažesnės: asmenys su didesnėmis pajamomis knygas dažniau perka. Tad, kalbant apie skaitymo prieinamumą, biblioteka vaidina labai svarbų vaidmenį“, – komentavo R. Goštautaitė.

Svarbu paminėti ir tai, kad tyrime žiūrėta ne tik į knygų skaitymą – respondentų klausta apie tekstinę medžiagą apskritai. Paaiškėjo, kad tendencijos nelabai skiriasi nuo kitų atliktų tyrimų. Dažniausiai gyventojai reguliariai skaitydavo kitą tekstinę informaciją internete: tai ir socialiniai tinklai, tinklaraščiai... Pusė gyventojų kasdien arba kelis kartus per savaitę rinkosi skaityti žiniasklaidą skaitmeniniu formatu. Tuo tarpu periodiniai leidiniai spausdintine forma buvo daug retesni, išskyrus 65 m. ir vyresnius asmenis.

Apskritai tarp respondentų, kurie per pastaruosius metus skaitė bent vieną knygą, vyravo vidinės motyvacijos priežastys: skaitė dėl malonumo, kad praplėstų akiratį ar praleistų laisvalaikį. Tik 12 proc. respondentų skaitymas buvo įsipareigojimų vykdymas. Tarp apklaustųjų iki 25 m. taip atsakiusiųjų buvo daugiau. Veikiausiai tai galima paaiškinti tuo, kad tokio amžiaus asmenys dažniau

mokosi. „Tačiau kiti tyrimai rodo, kad labai svarbu stiprinti vidinę motyvaciją ir nuo ankstyvo amžiaus sieti skaitymą su malonia veikla, nes vidinė motyvacija skatina dažniau skaityti nei išorinė motyvacija“, – teigė R. Goštautaitė.

Iš tyrimo paaiškėjo, kad asmenys, kurie turi labiau teigiamas nuostatas skaitymo atžvilgiu, linkę daugiau ir dažniau skaityti. Tuo tarpu tarp tų asmenų, kurie knygas skaitė rečiau, respondentų, turėjusių neigiamas nuostatas skaitymo atžvilgiu, dalis buvo didesnė. Verta paminėti, kad daug respondentų atpažįsta skaitymo teikiamas naudas: 72 proc. visiškai sutiko, kad skaitymas lavina vaizduotę, padeda plėsti pasaulio suvokimą, žodyną. Tuo tarpu gan didelė dalis nesutiko su tuo, kad skaitymas nėra prasmingas laiko praleidimo būdas ar nuobodi veikla. Tarp tų, kurie su šiuo teiginiu sutiko, buvo kiek daugiau asmenų, kurie dažnai neskaity.

Tyrėjai aiškinosi, kas kliudo skaityti daugiau. Pagrindinė priežastis – jų nurodė 54 proc. apklaustųjų – buvo laiko stygius. Dažniau šį atsakymo variantą rinkosi asmenys su vaikais, dirbantieji, moksleiviai. O štai 17 proc. sakė, kad skaityti daugiau niekas netrukdo – veikiausiai tokius asmenis tenkina tiek, kiek jie skaito.

44 proc. iš respondentų, kurie turi

vaikų iki 18 m., su savo vaiku ar vaikui skaitė kasdien arba kelis kartus per savaitę. Pastebimai dažniau tai darė moterys. Iš tyrimo aiškėja, kad dažniau skaitė tie tėvai, kurie turėjo vieną vaiką iki 18 m. „Matyti ryšys tarp to, kaip dažnai asmenys skaito savo vaikui, ir kiek skaito patys: tie, kurie patys reguliariai – kasdien arba kelis kartus per savaitę – skaitė, dažniau skaitė ir savo vaikams“, – išvadą darė tyrėja.

Įdomu, kad gyventojų įsitraukimas į skaitymo skatinimo iniciatyvas – knygų pristatymus, knygų mugės, susitikimus su autoriais – nėra labai didelis: tokiose iniciatyvose buvo dalyvavę apie trečdalį respondentų.

„Vienas mūsų siūlymų – į ankstyvojo skaitymo skatinimą galėtų įsitraukti daugiau dalyvių. Galbūt šios veiklos galėtų būti finansuojamos iš kelių šaltinių: tiek valstybės lėšų, tiek iš pačių gyventojų ar kitų mecenatų, – pristatant tyrimą kalbėjo tyrėjas Žemartas Budrys. – Kad žmonės daugiau skaitytų, svarbu didinti skaitymo skatinimo iniciatyvų žinomumą. Svarbu, kad šios veiklos būtų koordinuojamos, svarbu mąstyti apie tinklinį požiūrį. Ne viską turi valstybė išnešti ant savo pečių – prie skaitymo skatinimo gali prisidėti ir nevyriausybinių ir viešojo sektoriaus organizacijos. Kadangi kaime žmonės mažiau skaito, mažosios iniciatyvos juos galėtų geriau pasiekti.“

Apskritai „The Critical“ atstovai džiaugėsi rezultatais: lietuviai – skaitanti tauta, o ir lyginant su užsienio šalimis jaunimo situacija nėra tokia prasta. Vis dėlto Skaitymo skatinimo programos kuratorė Rūtą Lazauskaitę nustebino ir nuvylė atotrūkis tarp moterų ir vyrų. „Manau, kad tai susiję su socialine aplinka, o tai vargiai paveikiama Kultūros ministerijos turimomis priemonėmis“, – komentavo ji.

50-asis Vėlinių koncertas Punske

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

„Punsko lietuvių kultūros namai, prisidėdami prie mirusiųjų dienos minėjimo taurios tradicijos, 1974 metų spalio 31 dieną 20 valandą mokykloje surengė rimtos nuotaikos koncertą „Amžinumo versmė“, kuriame kviečia dalyvauti plačiąją visuomenę. Koncertas yra skiriamas prisiminti mūsų krašto žmones, kurie mus paliko amžiams. Ateikime širdyse įžiebtį atminimo žvakę tiems, kieno gyvybė jau spėjo užgesti.“ (*Paminėjo mirusius*, „Aušra“, 1975, nr. 1) Štai tokia citata prisimenama seniausio Punsco lietuvių kultūros namų renginio pradžia. Vėlinių koncertus sumanė ir rengti pradėjo mokytojas Algis Uzdila. Šiemet koncertas vyko jau 50 kartą, tad straipsnyje bent trumpai reikėtų apžvelgti jo raidą ir paminėti svarbiausius, įsimintiniausius faktus.

Pusę amžiaus trunkanti Vėlinių koncertų istorija gan kukliai užrašyta LKN kronikose. Išlikusios kelios nuotraukos, Algio Uzdilos scenarijų rankraščiai, dalyvių prisiminimai ir straipsniai „Aušroje“. Štai kita ištrauka: „Vėlinės. Vėjas. Nes viskas vėlinas. Valandos, Žaibas. Ramybė.

Vėlinas laimė, kartais mirtis... 1980 metai. Spalio 30 dieną Punsco A. Sniečkaus mokykloje įvyko Vėlinių koncertas „Kur šaukiat mus, kapai“. Mirusiųjų pagerbti atėjo mokiniai, studentai ir suaugę. Koncerte skambėjo J. Degutytės, O. Miciūtės, J. Marcinkevičiaus ir kitų poetų eilės. Poezijos vakarą sudarė 3 pagrindinės dalys: 1. Žmogus amžinoje kelionėje. 2. Ramybės vardas – mirtis. 3. Herojiška didybė. Vakarą surengė dailiojo žodžio būrelis, kuriam vadovauja mokyt. Algis Uzdila.“

Ilgainiui Vėlinių koncertus pradėjo organizuoti Algio Uzdilos vadovaujami „Jotvos“ šokėjai. Visuomet tai buvo poezijos, muzikos, šokių pynė, prisiminimas ryškiausių mūsų krašto ar Lietuvos asmenybių, metams bėgant iškeliavusių amžinybėn, eisena į kapines. 1991 m. „Aušroje“ rašoma: „10.31. Punske įvyko jau tradicinis Vėlinių koncertas, kurį paruošė „Jotva“, o talkino Lietuvos estrados dainininkė A. Stasilevičiūtė. Šiemet koncerte paminėta sausio 13 d. ir Medininkų muitinės aukos, Artūras Sakalauskas, Juozas Urbšys ir mūsų

kraštui užsitarnavę: pirmas lietuvių kalbos mokytojas, poetas Jonas Stoskeliūnas ir kelių ansamblių dalyvė, bažnytinio choro dalyvė Anelė Valinčienė.“ Pasak renginio sumanytojo, koncertai buvo organizuojami kasmet, be pertraukos. 19-ajame dalyvavo ir a. a. prelatas Edmundas Putrimas, anuomet ėjęs Hiutenfeldo Vasario 16-osios gimnazijos kapeliono pareigas. Į koncertus visuomet suplaukdavo minios žmonių, nepaisant to, ar jie vykdavo senojoje mokykloje, senuosiuose kultūros namuose, ar dabartinės mokyklos sporto salėje, svetainėje.

Nemažai išlikę senų koncertų įrašų VHS kasetėse. Vien jau peržiūrėjus kelias iš jų nesunku pastebėti, kad visuomet koncertą pradėdavo vaidilutės, kurios skambant M. K. Čiurlionio aranžuotam „Bėkit, bareliai“ uždegdavo aukuro ugnį, prie jo budėdavo viso renginio metu. Ne kartą scenoje dainavęs Darius Zimnickas su „Šešupės“ komanda, skambėjusios ryškiausių mūsų krašto skaitovų deklamuojamos eilės, pvz.: Zitės Vaznelytės-Venslauskienės, Dalios Uzdilaitės, Lidijs Kardauskaitės-Šliaužienės (ją labai dažnai matydavome atliekančią gedėtojos vaidmenį), Vito Uzdilos, Ritos Šliaužytės, Tomo Balytos, Romo Dzemiono ir kt. Visuomet įžangos žodį tardavo ir pats koncerto sumanytojas, scenarijaus autorius ir režisierius Algis Uzdila. Jam teko režisuoti net 29 Vėlinių koncertus.

Ilgainiui koncertų organizavimo estafetė perduota Punsco mokyklos mokytojais, renginių režisieriui Virginijai Valenskaitei. Jos rengiami koncertai įgavo naują pobūdį, koloritą, atsirado ir naujos techninės

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

galimybės, galop renginys perkeltas į dabartinių Punsko LKN erdvią sceną. Ir nors Algio Uzdilos sumanytas koncerto šablonas ir karkasas išliko, atsirado režisuoti poetiniai-muzikiniai montažai, trumpi etiudai, minėjimo viena dalis buvo skiriama Tėvynės tematikai. Sceną užpildydavo visuomet apgalvota scenografija, užliedavo įvairiaspalvis apšvietimas, atsirado sceniniai kostiumai. Virginija Valenskaitė talkon pasikviėdavo gimnazijos ir licėjaus jaunimą, studentus, suaugusius. Ne kartą girdėjome Dariaus Zimnicko ar Viktoro Šliaužio atliekamą muziką, eiles skaitydavo Lidija Šliaužienė, Marytė Malinauskienė, Onutė Zdanytė-Valenskienė, Milda Kuculytė, Ramunė Kardauskaitė, Asta Bobinaitė, Onutė Pečiulytė, Romas Dzemionas, Tomas Berneckas, Artūras Berneckas, dainuodavo Ina Pečiulytė, Jurgita Vaičiulytė, Sandra Pykytė-Šuščevičienė ir kiti, šokdavo „Jotvos“ šokėjai. Virginijos Valenskaitės iniciatyva pradėta rengti scenografija ir LKN fojė – tarsi prologas Vėlinių koncertui, jo tematikai.

Verta paminėti, kad nuo 2004 m. eiseną į kapines lydi ir senų kryžių deginimo tradicija. Ją pasiūlė mokytoja Danutė Grabauskaitė-Pečiulienė. Pasak jos, tokia tradicija labai sena ir užmiršta. Dzūkijoje yra dar vietovių, kur šis paprotys išlikęs. Mūsų krašte jis puoselėjamas jau 20 metų.

Nuo 2013 m. Vėlinių koncertus teko režisuoti man. Tai buvo didžiulis iššūkis, bet tuo pačiu ir nuostabi kelionė, į kurią pasinėriau su talentingiausiais mūsų krašto žmonėmis, ilgainiui Punsko klojimo teatro, jaunių „Kregždės“ ir vaikų „Kregždutės“ artistais. Nuo pirmo koncerto lydėjo mane ir Arnoldo Vaznelio muzikinis talentas – pradžioje kaip atlikėjas, vėliau kaip profesionalaus vadovo, dirigento. Sunku būtų išskirti, kuris koncertas buvo pats įsimintiniausias, nes kiekvienam atiduotas gabalas darbo ir širdies.

Į šitą renginį stengiausi pasižiūrėti šiek tiek kitaip. Kadangi mano sielai artimiausias poetiškas teatras, koncertai tapo teatralizuoti, įgavo siužetines linijas, istorijas. Nebeliko vaidilučių, „Bėkit, bareliai“ kūrinio ar anksčiau dažnai su Vėlinių koncertu siejamos L. van Beethoveno 5-osios simfonijos įžangos. Į renginį pažvelgiau savaip ir, manau, tai buvo nepaprastai įdomi, nors ir pilna iššūkių kelionė. Ją pradėjau nuo koncerto „Angelų šnekos“. Scenos gilumoje buvo pakibę spalvoti, lyg iš pasakos angeliukų nameliai. Kai tik nauja siela ten apsigyvendavo, languose užsidedavo žiburėliai (oi, kiek mes su Jurgiu Paransevičiumi privargom, darydami tą mechanizmą ☺). Visas koncertas – tai naujos vėlės apjaukinimas, susitaikymas ir apsigyvenimas šviesa ir spalvomis žėrinčioje

amžinybėje. Norėjau, kad šitie koncertai įgautų daugiau šilumos, šviesos, optimizmo. Nuo pat pirmo iki paskutinio mano režisuoto koncerto renginį lydėjo citata „Neliūdėkime, kad jie išėjo, džiaukimės, kad jie buvo“, kurią pasiūlė Arnoldas, bei tai, kad po minėtuvių pasirodydavo pavardės visų per metus iškeliavusių Anapilin. Reikia pabrėžti, kad visuomet minėtuviams tekstus surinkdavo ir rūpinosi jų įrašymu Asta Pečiulienė. Iš balso žiūrovams pažįstami ir minėtuvių tekstų skaitovai: Vitas Uzdila, Tomas Venslauskas, Petras Talandis, Tomas Marcinkevičius ar Artūras Berneckas.

2014 m. koncertas „Anapus saulės“ – tai žmogaus gyvenimo kelionė per metų laikus. 2015 m. koncertas „Leliuj“ buvo paremtas senąja lietuvių mitologija – našlaitė ieškojo savo mirusios motinos, jai padėjo laumė, Vėlinas atvėrė vartus į požemio karalystę. 2016 m. pakilome į žvaigždes – juk sakoma, kad žvaigždėse užrašytas žmogaus likimas. Koncerte „Žvaigždžių naktigonė“ solines šokio partijas atliko Milda Šliaužytė iš Suvalkų. 2017 m. koncertas „Ūkanas išbraidė“ rėmėsi R. Kaškausko pjesės „Mirusi šokėja“, kurią tais pačiais metais buvome sėkmingai pastatę su „Kregždės“ jaunimu. Scenoje šmėklišką atmosferą kūrė ne tik kostiumai, aktorių grimas, bet ir netipiškas instrumentas – pjūklas, kurį Arnoldas nusipirko ir įvaldė. Atkurtos Lietuvos 100-mečiui pakilome į dausas su padangių giedorėliais – koncertas „Paukščių sakmės“ pasakojo apie paukščių reikšmę lietuvių kultūroje, tautosakoje. O jei gyvenimas – tai sapnas, kurį visi kartu sapnuojam? Į šitą klausimą ieškojome atsakymo 2019 m. koncerte „Sapnų tinkluos“. Tais metais pirmą kartą scenografiją atstojo didžiulis ekranas ir multimedija bei filmai, kuriuos sukūrė Lukas Berneckas. 2020 m. Vėlinių koncertas – nors buvo ruošiamas (senosiose kapinėse, pagal A. Mickevičiaus

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

„Vėlines“) – dėl pandemijos neįvyko. O po metų norėjosi kurti ką nors naujo ir gimė koncertas „Prie Uždušinių stalo“: pagal seną lietuvių paprotį šeima Vėlinių vakarą susėdo prie stalo, vakarieniavo, maitino „dūšes“. Scenos gilumoje ilgas stalas buvo nukrautas tradiciniais patiekalais, o barščių, kugelio, kopūstų kvapas sklido visoje salėje. 2022 m. koncertą įkvėpė laiškų tematika – „Laiškai į (iš) anapus“. Tai buvo kelionė per laikmečius, per literatūrą, raštijos istoriją. Priešpaskutinis koncertas „Vandenų gelmėse“ leido pasinerti į povandeninį pasaulį, pasižiūrėti į vandenį kaip į gyvybės teikėją, panagrinėti jo galią. Galop atėjo laikas surengti savo 11-ąją ir kol kas tikrai paskutinį Vėlinių koncertą.

50-asis koncertas „Šaknys“ vyko spalio 31-osios vakarą Punsko LKN. Tiek tematika, tiek sceninis reginys įkvėpti gražaus pusamžio jubilėjaus. Vienas galingiausių ir stipriausių augalų – medis, ąžuolas. Šiomet 100-metį mininti Dainų šventė pažymėta lietuviui brangaus medžio tema ir pavadinta „Kad giria žaliuotų“. Vėlinių koncertui puikiai tematiką atskleidžiantį skelbimą paruošė VDA studentė Ida Bobinaitytė.

50-ąją Vėlinių koncertą pradėjome Arnoldo Vaznelio rinktinio choro atliekama J. Gudavičiaus daina „Kur giria žaliuoja“. Kadangi žmogui,

kaip ir medžiui, reikia šaknų, leidomės į kelionę po mūsų krašto šaknis, jotvingių piliakalnių ir jų palikimą (beje, koncerto metu Gintarės Vektoriūtės ir Simonos Zubavičiūtės duetas vieną dainą „Jatawa gyva“ atliko jotvingių kalba). Skambėjo Sigito Birgelio eilės, Broniaus Kutavičiaus avangardu paženklinanti muzikos kūriniai „Iš Jotvingio akmens“ – su akmenukais, buteliais, kupini disonansų ir neįprastų dermių. Atsirado erdvė ir sąsąukoms su ankstesniais Vėlinių koncertais: scenoje buvo ir vaidilutės, ir tas pats daugelį metų su koncertu susijęs aukuras, ir „Bėkit, bareliai“, net vaidilučių kostiumai buvo ne kartą matyti šitų renginių metu scenoje. Ugnies uždegimo ritualą lydėjo seni vaizdo įrašai. Minėtuose skambėjo gedėtojos (Irminos Liškauskaitės) skaitomos Algio Uzdilos eilės, kurių poezijos gerbėjai per paskutinį dešimtmetį galėjo pasiilgti. Koncerto metu paminėjome 13 mūsų kraštiečių bei Lietuvos asmenybių, per pastaruosius metus atgulusių amžinam poilsiui.

Dalis renginio buvo skirta ir Vėlinių koncerto šaknims – scenoje kalbėjo jo sumanytojas ir ilgametis rengėjas Algis Uzdila. Direktorė Asta Pečiulienė padėjo koncerto kūrėjams: Algiui Uzdilai, Virginijai Valenskaitei ir man (Jolantai Malinauskaitei-Vektorienei) bei įteikė

nepaprastai gražius keramikos Vido Radzevičiaus darbus. Padėkos žodžių sulaukė ir 10 metų visuomeniškai muzikinį veidą koncertams suteikdavęs Arnoldas Vaznelis. Fone galėjome matyti buvusių koncertų nuotraukas ar „Aušroje“ spausdintų senų straipsnių ištraukas. Beje, paminėčiau ir kelis įdomius faktus: pirmajame ir 50-ajame Vėlinių koncertuose dalyvavo Algis Uzdila ir Teklė Paransevičienė, 1974 m. koncerte dainavo Aldona Degutytė-Jankauskienė, o tą vakarą scenoje dainavo ir grojo jos sūnus Jonas Jankauskas. Pirmajame koncerte pasirodė ir Juozas Vaina, o po 50 metų scenoje matėme jo du anūkus Daivą Valinčienę ir Darių Vainą bei tris proanūkes: Indrą ir Gretą Valinčiūtes bei Iną Misiukonytę (pačią jauniausią šių metų koncerto dalyvę). Pirmajame Vėlinių koncerte matėme ir Vytautą Zdanį iš Burokų, o 50-ajame pasirodė jo anūkė Faustina Radzevičiūtė. Tai tik rodo, kad Vėlinių koncerto šaknys gilios, dažnai kylančios iš šeimos šaknų. Ir net neabejoju, kad jos tik gilės.

Meninės dalies pabaiga vyko senosiose kapinėse. Sukalbėdami 1938 m. Vilkijoje užrašytą „Lietuvio maldą“ pasitikome pačios gamtos sukurtą skulptūrą – seno medžio šaknis, kuriose Jonas Makauskas išraižė Algio Uzdilos eilių posmą:

*„Tai pabūsime ir mes amžini.
Pasidžiaugsime tokiu savimi,
O paskui, nenustoję vilties,
Iškeliausime takais Viešpaties.“*

Lai tos šaknys primena ir mums, iš kur mes ir kur linkui keliaujame, tegul mena ir jubiliejinį 50-ąją Vėlinių koncertą. Renginys tradiciškai užbaigtas kapinėse prie iškilaus mūsų krašto dainininko, giesmininko Viktoro Murausko kapo. Pagal paprotį buvo sudeginti ir seni kryžiai.

Pabaigoje norisi padėkoti visiems, kurie per šiuos metus kūrė Vėlinių koncertus. Sunku būtų išvardyti visus. Manau, kiekvienas bent kartą

dalyvavęs šiame renginyje yra pajutęs jo išskirtinę aurą ir tam tikrą trapumą – visgi darbo ir pasiruošimo įdėta daug, o koncertas – vieno vakaro reginys. Pirmiausiai dėkoju Arnoldui Vazneliui ne tik už muzikinę koncertų dalį, bet ir dažnai bendrą kūrybinį procesą, minčių kaitą, visokeriopą pagalbą. Jis visada sugėbėdavo tal-kon suburti pačius talentingiausius dainininkus, muzikantus. Vertėtų paminėti Adrijaną Pykį, Aidį Staskevičių, Matą Pečiulį, Darių Baliūną, Valdą Šupšinską ir Mangirdą Vektorių. Savo skambių balsų niekada nepagailėjo Daiva Valinčienė, Irena Misiukonienė, Alicija Kraužlytė, Gintarė Vektoriūtė, Simona Zubavičiūtė, Diana Kogačiauskaitė, Ina Pečiulytė, Alicija Paznėkaitė, Tomas Žilinskas. Ačiū visiems skaitovams ir teatralams, ypač Daivai Grigutytei, Irminai Liškauskaitei, Darijai Vyšniauskienei, Astai Bobinaitei, Viktorijai Petruškevičiūtei, Monikai Valinčiūtei, Irenai Lilai, Darijai Adamčikaitei, Ievai Kalinauskaitei, Gabijai Uzdilaitei, Gabijai Petruškevičiūtei, Indrai ir Gretai Valinčiūtėms, Monikai Maršalaitei, Danguolei Kuosaitei-Grigutienei, Tomui Sendai, Rimui Rėkui, Edvinui Pajaujui, Mantui Marcinkevičiui ir Martynui Grigučiui, kurie daugelį kartų talkino rengiant Vėlinių koncertus. Ačiū ir Robertui Slovikui už multimediją bei Vitui Staskevičiui už ne vieną kartu atliktą scenografiją, Astai Pečiulienei – už minėtuvių tekstų parengimą. Ačiū tariai ir Vitui Nevuliui iš Suvalkų, kuris šių metų koncertui geranoriškai paskolino mums reikiamos įgarsinimo aparatūros. Padėkos žodžiai koncerto rėmėjai – Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai.

„Aš kaip medis.

Mano šaknys – kažkur giliai.

Mano mintys – kažkur aukštai.“

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Minėtuvs Punske

DANUTĖ KRAUŽLYTĖ

1940 11 20–2023 11 28

Krintant medžių lapams į amžinybę iškeliavo medicinos seselė Danutė Kraužlytė.

Danutė kilusi iš Vaitakiemio, augo Bronės Jakimavičiūtės ir Juozo Kraužlio šeimoje. Besimokydama Punsko licėjūje, uoliai dalyvavo Vlados Pajaujienės vadovaujamame mokyklos chore. Baigusi Balstogėje medicinos seserų studijas, grįžo dirbti į Seinų ligoninę. Iki pat pensijos gyveno Seinuose, dirbo ligoninės chirurgijos skyriuje. Niekad nesivaržė kalbėtis su pacientais lietuviškai. Išėjusi į pensiją, sugrįžo gyventi į Punksą pas tėvus, kuriuos globojo, nors ir pačios sveikata buvo ne itin stipri.

ANGELĖ KALEINYKIENĖ

1943 02 13–2023 12 25

Kalėdų rytą, kuomet bažnyčioje skamba pačios gražiausios giesmės, į angelų chorus Aukščiausiasis pasikvietė vieną ryškiausių Punsko krašto dainininkių ir giesmininkių – Angelę Pajaujytę-Kaleinykienę.

Angelė augo Ožkiniuose, Mikasės ir Vinco Pajaujų šeimoje. Buvusi trečia iš ketverto Pajaujų vaikų. Visi jie buvo Dievo apdovanoti neeiline klausa ir skambiais balsais. Nuo pat

mažens mėgo dainuoti ir Angelė, o sulaukus gražios jaunystės aktyviai giedojo bažnyčios chore. Kartu su sese Danute, kaimyne Zita Grabauskaite ir Angele Nevulyte sukūrė garsų kvartetą, kuris džiugino ne vieno klausytojo ausį.

1968 m. Angelė ištėkėjo už Juozo Kaleinyko iš Paliūnų kaimo. Susilaukė dviejų sūnų Romo ir Vito bei dukros Dalios, keturių anūkų. Didelę netektį Angelė patyrė ir sunkiai išgyveno staiga mirus vyriausiam sūnui Romui. Bet motinos širdis sukurta išgyventi net tokius smūgius...

Angelė buvo reto darbštumo, nuoširdumo ir vaišingumo moteris. Sekmadienio pasisėdėjimai, pasikalbėjimai ir garsus juokas Paliūnuose pas Kaleinykus buvo įaugę į daugelio giminaičių įpročius – jie visada ten buvo šiltais sutinkami, vaišingai priimami.

JUOZAS NEVULIS

1945 03 16–2024 02 02

Vasario 2 d. Punsko bažnyčios varpai suskambėjo ilgamečiam Kalinavo kaimo seniūnui Juozui Nevuliui.

Juozas gimė ir augo Kalinave, Marytės Nevulytės ir Vinco Nevulio šeimoje. Turėjo penkias seses ir du brolius. Baigęs Punsko pagrindinę ir žemės ūkio mokyklą, dvejus metus

tarnavo kariuomenėje. Sugrįžęs į gimtąjį kraštą, sukūrė šeimą su Birute Pajaujyte iš Kalinavo. Abu pelnė žmonių simpatiją. Susilaukdavo daug svečių. Ne kartą būdavo kviečiami pabūti piršliu, svočia ar krikštatėviais. Darniai vystė savo ūkį. Susilaukė dviejų dukrų Renatos ir Jolantos bei sūnaus Valdo. Laiko užteko ir visuomeniniams darbams. Juozas daugiau kaip 20 metų ėjo Kalinavo kaimo seniūno pareigas. Kelerius metus buvo Punsco valsčiaus tarėjas bei Ūkininkų būrelio pirmininkas.

Gyvenimas nepagailėjo ir karčių akimirkų. Gimus pirmajai dukrai, patyrė rimtą avariją. Gydytojai šeimai nedavė jokių vilčių, kad išgyvensiąs. Šią kovą Juozas laimėjo, viskas baigėsi gerai. Po daugelio metų patyrė dar vieną smūgį – reikėjo išgyventi antrosios dukros netektį. Teko pasirūpinti dviem našlaičiais anūkais. Iš viso sulaukė šešių anūkų ir vienos proanūkės. Jie įnešė į Juozo gyvenimą naujos prasmės, naujų spalvų, džiugią akimirkų.

STASYS JUŠKAUSKAS

1954 08 22–2024 03 15

Pavasarij, kai paukščiai sugrįžta į gimtuosius namus, juodasis varnas ant savo sparnų išskraidino ilgamečio vestuvių muzikanto Stasio Juškausko sielą.

Stasys – „cikras“ dzūkas, puikus muzikantas, sodraus, stipraus balso savininkas. Jis gimė Stebuliuose, Lazdijų rajone, netoli Dusios ežero,

muzikaloje Juškauskų šeimoje. Akordeonu pradėjo groti būdamas vos šešerių. Netrukus šeima išsikraustė į Suvalkiją, į Kūlokų kaimą. Liudvinave Stasys baigė pradinę mokyklą ir įstojo į vaikų muzikos mokyklą, klarneto specialybę. Mokslus tęsė Juozo Gruodžio aukštesniojoje muzikos mokykloje Kaune, kur sutiko puikius draugus muzikantus: Bronių Mūrą ir Vytautą Pečiulį. Pirmas vestuves „atgrojo“ drauge su savo tėvu ir jo broliu, būdamas šeštoje klasėje. Karinę tarnybą atliko Vilniuje taip pat muzikuodamas – grojo pučiamųjų orkestre.

Į Vilkaviškį Stasį parsiviliojo žmona. Jiedu užaugino du sūnus. Stasys dirbo įvairiuose darbuose, bet labiausiai jį viliojo muzikos pasaulis. Vestuvėse grojo apie 40 metų. Jo ir kito žinomo muzikanto Petro Stankevičiaus atliekama muzika skambėjo taip pat ne vienoje Punsco krašto vestuvėse. Pasak Stasio, muzikantas turįs būti visapusiškas žmogus – privalo gerai groti, dainuoti, gražiai kalbėti ir gerai suprasti žmones, juos gerbti. Stasys grojo klarnetu, saksofonu, vokiškomis armonikomis, akordeonu ir klavišais, bet svarbiausias jo instrumentas buvo puikus balsas.

Stasį pasiglemžė sunki liga. Amžinojo poilsio jis atgulė Vilkaviškio kapinėse.

SILVESTRAS KRAKAUSKAS

1970 09 22–2024 05 09

Skaudi ir nelaukta žinia, parskridusi

iš Vokietijos, sukrėtė artimuosius ir lietuvių bendruomenės narius – eidamas 54-uosius metus, ligoninėje mirė gabus ir linksmas muzikantas Silvestras Krakauskas.

Silvestras gimė ūkininkų šeimoje, augo ir gyveno Žvikeliuose. Mokėsi Navinykų pagrindinėje mokykloje ir Seinų žemės ūkio profesinėje mokykloje. Jautrios sielos berniuką nuo vaikystės traukė muzika. Pats išmoko muzikuoti akordeonu ir klavišiniais instrumentais, todėl vėliau grodavo vestuvėse bei kitose šventėse, giedodavo Smalėnų parapijos bažnytniame chore ir laidotuvėse.

Baigdamas pagrindinę mokyklą, svarstė stoti į licėjų, kad ateityje galėtų mokytis muzikos. Tačiau vienintelis sūnus, augęs tarp trijų seserų, nuo mažens buvo tėvų ruošiamas paveldėti ūkį ir dabar jų paragintas pasiliko namie. Nors žemdirbystė nebuvo jo išsvajota veikla, atkakliai dirbo visus darbus, augino galvijus, stengėsi vystyti ir modernizuoti ūkį.

Anksti sukūrė šeimą su Birute Kraužlyte iš Vidugirių kaimo, susilaukė ir kartu užaugino keturis vaikus: dukrą Daivą ir tris sūnus Rimą, Algį ir Gintą. Sulaukė keturių anūkų. Visi vaikai baigė Punsco licėjų ir aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje. O senelio muzikinę svajonę pildo anūkelis Norbertas, sėkmingai besimokydamas muzikos mokykloje.

Likimas nepašykstėjo Silvestrui išbandymų ir atsiskleidė visomis

spalvomis. Išbraidęs klystkelius, at-
rodo, surado pamestą kelią ir vil-
tingai juo žygiavo. Tačiau gyvenimo
verpetai pakirto sveikatą. Kelionė
nutrūko labai netikėtai.

ALGIRDAS JURGIS JURKIŪNAS
1933 11 10–2024 09 24

Auksinis šių metų ruduo savo
glėbyje užliuliavo ilgametį choristą,
garbaus amžiaus sulaukusį Punsko
gyventoją Algirdą Jurkiūną.

Algirdas kilęs iš Vaitakiemio,
kur augo kartu su trimis broliais.
1951-aisiais visa šeima buvo ištrem-
ta netoli Myslibužo, į vadinamąsias
atgautąsias žemes. Sugrįžus į tėviškę,
ėmėsi ūkininkavimo. 1963 m. vedė
Marytę Bartnykaitę iš Bubelių kai-
mo. Susilaukė keturių sūnų.

Didelė Algirdo aistra buvo daina-
vimas. Kasdieniai rūpesčiai ir sunkūs
darbai niekuomet netrukė dalyvauti
saviveikloje. Jis giedojo Vinco Valin-
čiaus vadovaujamuose bažnyčios ir
„Dzūkijos“ choruose. Bendraamžiai
puikiai atsimena skambų Punsko
kvartetą, kur bosų partijas traukė bū-
tent Algirdas. Kiekvieną sekmadienį
prieš Sumą meldavosi giedodamas
rožančių, geranoriškai giedodavo prie
mirusiųjų gedulingą rožinį. Konstan-
tinui Sidariui subūrus Vaitakiemio
chorą, Algirdas ir čia mielai surasdavo
laiko pasinerti į liaudies dainų melo-
dijas. Daina lydėjo nuo pat vaikystės

iki brandžios senatvės. Perdavęs ūkį
vyriausiam sūnui, pats su žmona per-
sikėlė gyventi į Punską ir iki paskuti-
nių jėgų giedojo bažnyčios chore.

ELENA ŽILIONIENĖ
1937 01 28–2024 10 03

Krintant auksiniams rudens
lapams Suvalkų ligoninėje užgeso
Elenos Žilionienės gyvybė.

Elena kilusi iš Giluišių. Tėvai Petro-
nė Kolytė ir Juozas Zakrauskas. Vos
kelerių metų su tėvais buvo išvežta
į Lietuvą. Po karo baigusi pagrindinę
mokyklą dar mokėsi Suvalkuose. Iki
1968 m. dirbo Punsko savivaldybėje
(tuomet tai buvo gromados naciona-
linė taryba), vėliau Seinuose, Žemės
ūkio ratelių sąjungoje.

1971 m. ištėkėjo už Juozo Žilionio
iš Raistinių kaimo. Jiedu rūpestingai
darbavosi tėvų ūkyje.

Jaunystėje Elena Zakrauskaitė daly-
vavo Punsko LKN veikloje, kurį laiką
buvo „Jotvos“ šokėja, etnografinio an-
samblio dalyvė. Šiuos laikus mena kro-
nikose išlikusios renginių nuotraukos.

Buvo gabi ir sumani šeimininkė,
padėjo organizuoti kulinarius mo-
kymus kaimo moterims, pagelbė-
davo kaimynams rengiant vestuves
ar laidotuves. Miškas buvo Elenos
šventovė. Ji mėgdavo pasinerti tan-
kmėje, ieškodama visokiausių gam-
tos gėrybių, mėgavosi miško tyla,
atrasdama ramybę ir poilsį.

PETRONELĖ BIRUTĖ LAJIENĖ
1953 06 22–2024 10 06

Spalio 6-osios rytą Seinų ligoninė-
je iš ligos spąstų nepajėgė išsivaduoti
Trakiškių gyventoja Birutė Lajienė.

Birutė su broliu Antanu ir sese
Nijole augo balsingoje Veronikos ir
Jono Valinčių šeimoje Vaitakiemy-
je. Čia ji baigė pradžios mokslus. Po
kelerių metų Valinčių šeima išsikėlė
gyventi į Šilainę, kur nusipirko žemės
ir ėmėsi ūkininkauti. Birutė mokslus
tęsė Punsko licėjuje, aktyviai daly-
vaudama mokyklos, vėliau Vaitakie-
mio moterų ir „Dzūkijos“ choruose.
Kurį laiką dirbo technikos ir rankų
darbų mokytoja Punsko mokykloje.

Ištėkėjusi už Juozo Lajaus, apsigy-
veno Trakiškėse, užaugino dukrą ir
sūnų. Gyvenimas ne visada susiklosto
taip, kaip norėtų pats žmogus... Sulau-
kusi pensinio amžiaus, moteris turėjo
pasirūpinti savo anūkais, kuriems iki
pat paskutinių dienų buvo tikra gyve-
nimo atrama. Deja, nesusipėjo visų jų
išleisti suaugusiųjų gyveniman. Mirtis
pasiglemžė ją netikėtai ir ne laiku.

Vėlinių minėtuose taip pat prisi-
minti asmenys, apie kuriuos rašyta
„Aušroje“: **Viktoras Murauskas** (1936
03 22–2023 11 13), **Juozas Uzdila**
(1935 02 14–2023 12 11), **vienuo-
lė Felicija Nijolė Sadūnaitė** (1938 07
22–2024 03 31), **Marytė Stoskeliūnie-
nė** (1938 02 15–2024 05 14), **Romas
Tumelis** (1931 09 05–2024 09 16).

„Jokūbas buvo ir visada bus geriausias mano gyvenimo draugas“

Lapkričio 1 d. Punsco gyventojus pasiekė liūdna žinia. Iš šio pasaulio išėjo jaunas žmogus – Jokūbas Petruškevičius. Punsco krašto bendruomenės vardu dėl šios skaudžios netekties užjaučiame Jo tėvus, seses, artimuosius ir visus, kam šis jaunuolis paliko gerus prisiminimus.

Publikuojame kalbą, pasakytą a. a. Jokūbo laidotuvių dieną Punsco bažnyčioje.

Jokūbas buvo ir visada bus geriausias mano gyvenimo draugas. Net ir tomis akimirkomis, kai mūsų keliai išsiskirdavo, visada vienas kitą surasdavome, nesvarbu, ar būtų buvusi laimė, ar skausmas. Atrodo, kad tai buvo taip neseniai: darželyje priėjau prie jo ir paklausiau, ar taptų mano draugu. Kažkodėl iš daugybės vaikų pasirinkau jį. Abu matėme, kaip vienas ir kitas keičiamės, augam. Man taip skaudėjo, kad pasaulis jį matė kaip kitoki, nepritampantį. Galbūt toks jis iš tiesų ir

buvęs. Mat buvo asmuo, kurio dažnai nepastebėdavu, o jei ir pastebėdavu, tai dažniausiai blogąja prasme. Bet tai buvęs nesuvokiama aukšto intelekto ir auksinės širdies žmogus. Nors kasdienybėje jis nešiojosi daug skausmo, vis tiek vykdė savo pareigas, rūpinosi artimaisiais, gyvūnais, dalijosi žiniomis, mintimis ir pergalėmis. Artimieji Jokūbui buvo svarbiausi, net jei jam ir nebuvo lengva. Tai žmogus, kuris niekada manęs nenuvylė. Jis visada buvo šalia, kai man jo reikėjo.

Sakyčiau, kad Jokūbas iš prigimties buvo mokslininkas, teoretikas, eksperimentatorius. Norėdami pabrėžti jo gebėjimus, su draugais juokaudavome: duokite Jokūbui virtuvę ir jis sustabdys armiją arba sunaikins visatą. Atsižvelgdamas į jo mokslinį požiūrį į gyvenimą, tikiu, kad jis visada bus su mumis. Pagal kvantinę fiziką energija nemiršta, ji tik transformuojasi. Net jei ši teorija vieną dieną būtų paneigta, galime būti tikri, kad kol gyvensime, Jokūbas išliks mūsų atmintyje. Todėl prašau, kad dabar prisimintume su juo susijusį smagų įvykį. Jis, kaip asmenybė, tam tikru būdu darė įtaką visam pasauliui. Pavyzdžiui, jis man parodė, kad visiškai nesuprantami dalykai gali būti lengvai suprantami ir, svarbiausia, įdomūs. Esu tikras, kad einant nuo žmogaus prie žmogaus – jo įtaka bus didesnė, nei galime įsivaizduoti.

Studijuodamas psichologiją, praktiškai, bet labai skaudžiai įsitikinau, kaip psichinės būklės pablogėjimas nepastebimai žlugdo žmogų.

Jokūbas neseniai atrado savo pašaukimą padėti kitiems. Todėl ši proga, man atrodo, yra labai tinkama pasėti jo mintis ir kokiū nors būdu tęsti jo darbą. Galime klausti, kodėl, ieškoti kaltų ir panašiai... Su dideliu skausmu širdyje sakau, kad tai, kas įvyko, tiesiog įvyko.

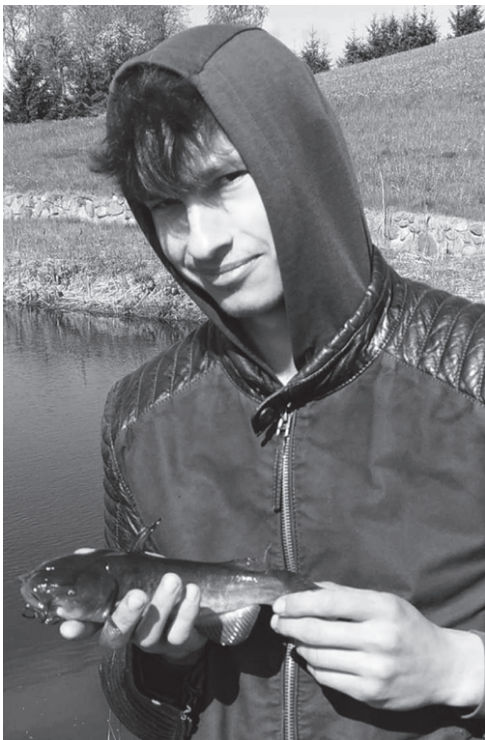
Tačiau turime pagalvoti, ką galime padaryti, kad ateityje išvengtume panašių situacijų. Nenorėčiau, kad galvotume apie tai, ką kas nors kitas galėtų padaryti geriau. Būtų gerai, kad kiekvieną dieną galvotume, ką AŠ šiandien galiu padaryti geriau, švelniau. Būdami žmonės, esame taip susitelkę tik į save, kad kartais nepastebime artimųjų ar skausmo aplink. Todėl kreipiuosi į mus visus, kad pažvelgtume į šalia esantį žmogų, pasistengtume geriau suprasti, išklausti, o ne teisti ar pamokslauti. Vertinkime tai, ką turime, o ne tai, ką manome, kad galime turėti. Pabandykime suprasti. Kartais galime išgirsti, kad turime tik save. Nevisiškai sutinku su šiuo teiginiu, nes žmogui, kaip socialinei būtybei, reikia artimojo. Kartais gali atrodyti, kad esame vieniši, bet patikėkite manimi: visada atsiras kas nors, kas mus palaikys už rankos. Taigi nebijokite prašyti pagalbos, paklausti, kaip sekasi, nebijokite parodyti meilę, rūpestį, atsiprašyti, atleisti ar išklausti. Gėris sugrįžta.

Jokūbai, Tu man esi kaip brolis. Niekada nepamiršiu mūsų vaikystės eksperimentų, ilgų vakaro pasivaikščiojimų, vakarėlių, tylos ar muzikos klausymosi kartu, pasivažinėjimų dviračiais, žvejybos, pasisėdėjimų garaže ir daugybės pirmųjų akimirkų kartu. Niekada nepamiršiu, koks nuostabus, bet ir nesuprastas žmogus buvai. Pasakosiu apie Tave savo anūkams ir pažadu supažindinti su Tavimi būsimus draugus.

Nors šios dienos visiems be galo liūdnos, prisimenu, kad Jokūbas kartą yra sakęs, jog jei tektų jam išeiti, norėtų, kad mes ne verktume, o džiaugtumės ir, kaip jis sakė, „baliavotume“.

Geru žodžiu minėkime Jokūbą ir, prieš pradėdami kartoti paskalas, gerai pagalvokime, kokią žalą darome.

Ilsėkis ramybėje...

Minėtuovės Seinuose

ALBINAS ČIURLIONIS

Praėjus 4 metams po žmonos Janinos mirties Seinuose 2024 m. kovo 8 d. mirė Albinas Čiurlionis.

Albinas Čiurlionis gimė 1937 m. Klevuose kaip jauniausias Dominykos ir Jurgio Čiurlionių sūnus. Turėjo sesę Oną Sinkevičienę, brolių Vitą Čiurlionį, gyvenusį Skarkiškiuose, ir brolių Kastantą, pasilikusį tėviškėje. Albinas, sukūręs 1960 m. šeimą su Janina Marteckaitė iš Radžiūčių, kurį laiką gyveno žmonos tėviškėje. Vėliau, kai įsidarbino įmonės POM gamybos skyriuje, persikėlė su šeima į Seinus. Ilgokai pagyveno išsiruotame kambaryje, kol įsigijo nuosavą butą. Jame Čiurlionių šeima užsiėmė kraitelių ir kitų gaminių pyrimu iš vytelių. Albinas dažnai talkindavo darbuose broliams kaime.

Čiurlionių šeima buvo gana gausi. Užaugo sūnūs Juozas, Jonas, Petras, Andrius ir dukra Onutė; dukrelė Jolytė mirė tik gimusi. Čiurlioniai su vaikais visada dalyvaudavo lietuviškose pamaldose Seinų bažnyčioje, Albinas giedojo chore. Įsijungdavo ir į lietuvių saviveiklą. Albinas su

sūnumi Juozu dainavo Kubiliaus ansamblyje. Buvo maldos grupės dalyvis. Dar neseniai ketvirtadieniais su visais kalbėdavo rožinį. Sulaukė 6 anūkų.

Lai malda ir giesmė nuves Jus į laimingą amžinybę.

ROMAS SUŠČEVIČIUS

Gegužės 6 dieną nesulaukęs senatvės tragiškai žuvo Klevų kaimo ūkininkas Romas Suščiavičius.

Romas gimė 1970-aisiais Antano ir Benės (Leončikaitės) Suščiavičių šeimoje. Visą gyvenimą praleido savo gimtinėje, Klevuose, dirbdamas iš tėvų paveldėtame ūkyje. Gerau sugyveno su gimtojo kaimo bendruomene: noriai dalyvaudavo įvairiose talkose, padėdavo kaimynams ir tiems, kurie paprašydavo, savo aukštesnėmis rankomis atlikti tokius darbus, kurių kiti nesugebėdavo. Buvo gabus, drąsus ir aktyvus visuomenininkas, vaidino 1997 m. Klevų pastatytoje vaidinime „Stebuklingas daktaras“.

Romas susituokė su Onute Maksimavičiute iš Babonių, sulaukė dukrų

Patricijos ir Viktorijos. Labai mylėjo ir brangino savo šeimą.

Lai šviesi Jam būna amžinybė.

BENIGNA MACUKONIENĖ

Benigna Sinkevičiūtė, visų vadinama Bene, gimė 1936 m. gegužės 14 d. Jono ir Onos (Jančaitės) Sinkevičių šeimoje Rakelijoje. Augo su sesėmis Albina, Ona ir broliu Jonu. Šeima karo metu išvyko į Lietuvą, gyveno Veisiejuose. Frontui praėjus Sinkevičiams pavyko sugrįžti į gimtinę.

Benė po karo Aradnykų mokykloje baigė 7 klases. 1964 metais susituokė su Gediminu Macukoniu iš Žagarių kaimo. Gediminas, vadinamas Geniumi, atėjo pas Sinkevičius į žentus. Šeimoje gimė sūnus Vitas ir dukra Gražina. Benė spėjo sulaukti 6 anūkų ir 4 proanūkių. Vyresnieji iš jų lanko lietuviškas mūsų krašto mokyklas.

Benė Macukonienė buvo gera ir rūpestinga mama, močiutė. Sunkiai dirbo paveldėtame ūkyje, gražiai puoselėjo gimtuosius namus, kuriuose išgyveno bemaž visą gyvenimą. Ypač mėgo auginti vaisius, daržoves ir gėles.

Lai gera ir graži Jums būna amžinoji buveinė.

ZIGMAS VAŠKEVIČIUS

Gegužės 22 d. po ilgos ligos iške-
liavo Anapilin Zigmantas Vaškevičius,
gabus stalius, bažnyčios tarnautojas,
buvęs Žagarių kaimo ūkininkas.

Zigmantas gimė 1929 m. vasario 16 d.
Aleksandro ir Apolonijos Vaškevi-
čių šeimoje Žagarių kaime. Augo su
dviem broliais Jonu ir Stasiu bei se-
sute Veronika. Tėviškėje 1960 m.
sukūrė ir savo šeimą su Janina Vir-
balaite iš Dvarčėnų, su kuria susi-
laukė šešeto vaikų: Tado, Danutės,
Marytės, Onutės, Gražinos ir Juozo.
Marytė mirė vos 5-erių metų, su-
sirusi plaučių uždegimu.

Zigmo gyvenimas nebuvo lengvas.
Jam teko patirti Antrojo pasaulinio
karo, vėliau – komunizmo laikmečio
sunkumus, bet per 95-erius gyveni-
mo metus buvę taip pat daug gražių,
ramių ir laimingų akimirkų. Zigmantas
Vaškevičius niekada nevengė sun-
kaus darbo ūkyje, o kadangi buvo
gabus stalius, daug dirbo taip pat
su mediena. Šventadieniais to pačio
kaimo bažnytelėje patarnaudavo šv.
Mišiose. Visą gyvenimą stengėsi būti
sąžiningas ir doras žmogus, rūpėjo
jam gimtojo kaimo gerovė. Sudegus
Žagarių medinei bažnyčiai, jis buvo

vienas pirmųjų, pasirūpinusių kuo
greičiau ją atstatyti. Kartu su žagariš-
kiais ir aplinkinių kaimų gyventojais
vykdavo pas prel. Rogovskį į Seinus
prašyti leidimo statybai; rinko doku-
mentus, aukas ir statybines medžia-
gas. Organizavo statybos darbus ir
pats dirbo, išnaudodamas kiekvieną
laisvą akimirką, kad 1986 metais ti-
kintieji galėtų dalyvauti šv. Mišiose
jau naujoje savo kaimo bažnytelėje.

1991 metais, aprašęs ūkį vyriaus-
iajam sūnui Tadu, kartu su žmona,
dukra Danute ir jauniausiuoju Juo-
zu persikėlė gyventi į Seinus. Įsikūrė
visai šalia bazilikos, prie pat Seinos
upės, senosios miesto pirties pastate
įrengtame bute. Ir čia gyvendamas
Zigmantas kiekvieną sekmadienį ir per
visas šventes patarnaudavo bazilikoje
vykstančiose šv. Mišiose. Kol jėgos
leido, taip pat dirbo staliaus darbus
ir savo mėgstamiausio amato mokė
sūnų ir anūkus. Paprašytas parapijos
klebono, jis remontuodavo sulaužy-
tas kėdes ir suolus, o prireikus patai-
sydavo netgi bazilikos stogą. Galbūt
dėl savo nuopelnų, lydimas Dievo
palaimos, sulaukė 95-erių metų.
Prieš kelerius metus jam teko Ana-
pilin išlydėti savo žmoną, su kuria iš-
augino vaikus, sulaukė 12-os anūkų
ir 17-os proanūkių.

*Ir iškeliavęs pas Dievą Zigmantas
Vaškevičius artimųjų atmintyje ir
širdyse pasiliks dar labai ilgai.*

ANELĖ JURKEVIČIENĖ

Liepos 4 dieną Seinuose mirė bu-
vusi choristė, pensininkė, sulaukusi
82 metų Anelė Jurkevičienė.

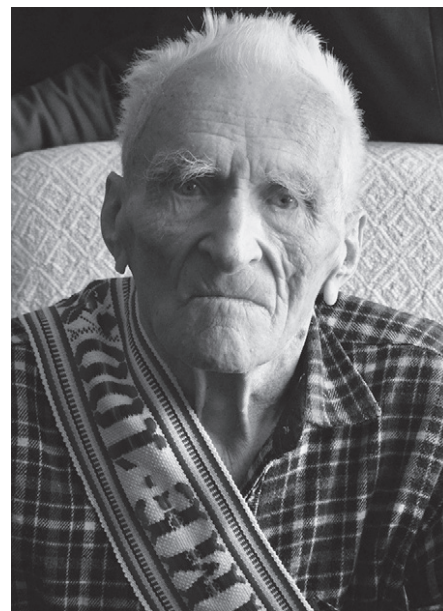
Anelė gimė 1941 m. rugsėjo 8 d.
Vlado ir Onos (Jakubauskaitės)
Sendų šeimoje Navinykuose. Turėjo
tik vieną seserį. Buvo išmokusi siūti.
Kai jai sukako 20 metų, ištekojo už
Juozo Jurkevičiaus iš Šlynakiemio.
Vyras buvo geras stalius, o ji namų
šeimininkė. Jauna šeima Seinuose
pasistatė namą, užaugino dukrą Bi-
rutę, kuri išsimokslinusi tapo medi-
cinos seserimi, padovanojo tėvams

dvi anūkes ir du proanūkius. Anelė
dalyvavo Seinuose veikusiam cho-
re, kuriam vadovavo Vitas Kubilius,
paskui Asta Veverškytė. Visada buvo
žvali, geros nuotaikos. 2011-aisiais
atsventė su vyru auksines vestuves, o
po kelerių metų išlydėjo jį Anapilin.

*Lai amžinybėje sutiks Jus tie, ku-
riuos mylėjote.*

JUOZAS GYLYS

Rugpjūčio 6 dieną iškeliavo į am-
žinybę šimtmetis Seinų gyventojas
Juozas Gylis.

Juozas gimė 1923 m. lapkričio
1 d. Vidugiriuose. Jo tėvai – Juozas

ir Magdalena (Kuosaitė) Gyliai. Juozukui tebuvo vos 3 metai, kai mirė tėvas. Mama sunkiai vertėsi. Po poros metų susituokė su Paliūnuose gyvenusiu Jonu Keleriu. Sutuoktiniai, palikę Juozuką močiutei, išvyko uždarbiauti į Prancūziją. Kai jam buvo aštuoneri, ir jis apsigyveno Prancūzijoje. Čia Juozas Gyls baigė visą pagrindinę mokyklą ir gerai išmoko prancūzų kalbą. Maždaug po 10 metų su mama, patėviu ir trimis jų vaikais Juozas sugrįžo į Rimkežerių kaimą, kur Keleriai, užsidirbę pinigų užsienyje, nusipirko ūkį. Juozas, jau jaunuolis, dirbo įvairius žemės ūkio darbus, vėliau išmoko kalvio amato ir įsidarbino Dievetiškės dvare.

1950 metais vedė Michaliną Kmieliauskaitę iš Rimkežerių ir su žmona įsikūrė kukliose buvusio dvaro patalpose. Po keleto metų šeima persikėlė į Seinus. Juozas ilgą laiką dirbo vikšriniu traktoriumi, ekskavatoriumi ir buvo sunkvežimio vairuotojas, o žmona – siuvėja, vėliau paslaugų kooperatyve mezgė mašina megztukus. Sutuoktiniai susilaukė keturių sūnų: Juozo, Jono, Marijono ir Romo. Vaikams paaugus, Seinuose pasistatė nuosavą namą.

Juozas buvo gabus žmogus, puičiai atlikdavo tradicinius žemės ūkio darbus, įgijo kalvio, vairuotojo profesijas, išmanė statybos darbus. Pats išmoko groti armonika ir linksminavo jaunimą kaimo vakarėliuose. Labai mylėjo savo kraštą, jaunystėje jam, kaip gerai mokančiam prancūzų kalbą, buvo siūlomas darbas Varšuvoje, ambasadoje, tačiau jo atsisakė. Gražiai sutarė su šeima, labai išgyveno prieš 35-erius metus palaidojęs mylimą žmoną.

Lai sutiks Jus Anapily tie, kuriuos mylėjote žemėje.

GENOVAITĖ ČERLIONIENĖ

Rugpjūčio 31 dieną, sulaukusi 79 metų, Skarkiškiose mirė darbšti ūkininkė, jau pensininkė Genovaitė Čerlionienė.

Genovaitė gimė 1945 m. gegužės 29 d. Jono ir Marijonos (Žilinskaitės) Bartnykų šeimoje Dievetiškėje, kur tėvai dvare laikinai dirbo. Augo su sese Donata. Kurį laiką šeima gyveno ir Joniškio dvare. Vėliau iš šio dvaro nacionalizuotos žemės gavo 5 ha sklypą Bubeliuose ir čia įsikūrė sodybą. Genovaitė Bubeliuose lankė mokyklą, esančią poeto Albino Žukausko tėviškėje.

1967 m. ištekojo už Vito Čerlionių iš Klevų, kuris Skarkiškiose pas savo tetą Katrionę Murinienę buvo augintiniu. Šeimoje gimė du sūnūs Stasys ir Silvestras, likęs ūkininkauti tėviškėje. Genovaitėi reikėjo išgyventi netikėtą sūnaus Stasio mirtį ir prieš 16 metų palaidoti vyrą. Ji džiaugėsi geromis marčiomis ir sulaukusi 6 darbščių ir gabių anūkų, 3 proanūkių. Genutė buvo gero būdo, labai darbšti ir rūpestinga mama ir močiutė. Jai esame dėkingi, kad Čerlionių šeimoje užaugo doras ir taučiškai susipratęs jaunimas.

Lai Dievas danguje atlygins Jums už žemėje skleistą gerumą.

BRONĖ KLIUKINSKIENĖ

Rugsėjo 12 dieną, sulaukusi garbaus amžiaus, mirė Seinuose gyvenusi Klevų kaimo dukra, pensininkė Bronė Kliukinskienė.

Bronė gimė 1926 m. gruodžio 18 d. Vinco ir Petronelės (Buračiauskaitės) Grigučių šeimoje kaip septintas vaikas. Gimus dar vienam broliui, Jurgiui, netrukus mirė mama. Bronei tada buvo vos šešeri metai. 1941 m. tėvas, ilgametis Klevų kaimo seniūnas, su visais vaikais kaip repatriantas išvyko į Lietuvą. Grigučiai buvo apgyvendinti Šunskų kaime, Marijampolės apskrity. Karo metu ištiko juos didelės nelaimės: mirė jauniausias sūnus, o vyresniuosius Antaną ir Bronę sužeidė sprogmuo. Antanas po šio įvykio visam laikui prarado regėjimą. Grigučiai iš Lietuvos sugrįžo. Bronė susituokė su Kastantu Kliukinsku iš Žvikelių kaimo ir susilaukė 5 vaikų. Vyriausioji Stasė ir jauniausias Vytukas mirė būdami kelių mėnesių. Užaugo Onutė, Jonas ir Janina. Jie paminėjo tėvų 50-ąsias ir 60-ąsias sutuoktinių metines. Prieš 5-erius metus Bronė tapo našle. Kliukinska gyveno Seinuose, sesers Petrutės, išvykusios į Ameriką, namuose.

Bronele buvo siuvėja. Visi pažinojo ją kaip linksmą, žvalią moterėlę. Ji ilgus metus buvo Seinų bažnytinio choro dalyvė. Giedodavo ir sulaukus gilių senatvės, kol pajėgė užlipti laiptais prie vargonų.

Lai lydi Jus giesmės ir amžinoje buveinėje.

ANTANAS PAZNĖKAS

Antanas gimė 1939 metais Vinco ir Magdalenos (Jonuškaitės) Paznėkų šeimoje Šlynakiemio kaime. Augo su broliais Kaziu, Vincu, Jonu, sesėmis Julija, Monika ir Anele. Kadangi šeimoje buvo vyriausias, baigęs pagrindinę ir profesinę mokyklą, anksti paliko gimtuosius namus. Dirbo Elke geležinkelių įmonėje garvežių mašinistu. Ilgėjosi gimtojo

krašto, dažnai sugrįždavo ir čia, Vilkapėdžių kaime, lankydavo būsimą žmoną Eleną Vaicekauskaitę. Susituokė 1963-iaisiais. Jauna šeima iš pradžių įsikūrė Elke. Šiam mieste gimė dukros Teresė ir Danutė, bet jau po kelerių metų Paznėkai persikėlė į Seinus. Antanas įsidarbino čia esančioje transporto įmonėje STW, o vakarais ir laisvadieniais statėsi nuosavus namus, teikė įvairias statybines, stikliaus, staliaus paslaugas kitiems, montavo krosnis. Buvo labai gabus ir darbštus žmogus. Kai valstybinė įmonė savo veiklą sustabdė, Antanas Paznėkas sukūrė nuosavą verslą. Įveisė taip pat didelį bityną, kuriame mėgo dirbti, padėdavo kitiems, pradedantiems bitininkams, vaišindavo medumi.

Antanui Paznėkui turime būti dėkingi už tikrai nemažą jo indėlį į Seinų lietuvių saviveiklą. Jis vaidino daugelyje spektaklių, kuriuos režisavo Algirdas Nevulis, vėliau Genutė Pakutkienė. Aktyviai dalyvaudavo įvairiuose renginiuose, kurie vykdavo „Lietuvių namuose“ ir kitur, pasiūlydavo savo pagalbą visuomeniniame darbe. Jau prieš 20 metų mirus

žmonai, o dukroms sukūrus savas šeimas, Antanas tvarkėsi namuose dažniausiai pats. Tik prieš 2 metus savarankiškas gyvenimas jam tapo per daug sudėtingas ir persikėlė gyventi pas jaunesniąją dukrą Danutę, arčiau savo bityno. Antanas galėjo pasidžiaugti 5 anūkais.

Dukros norėtų padėkoti tėveliui už gerus patarimus ir konstruktyvią kritiką, o Seinų lietuviai – už gražų dalyvavimą bendruomenės gyvenime ir darbuose.

Tegul Dievas atlygina Jums už tai, už ką mes nespėjome padėkoti.

Vėlinių minėtuose taip pat prisiminti asmenys, apie kuriuos rašyta „Aušroje“:

Aldona Kodytė

(1945 11 12–2024 01 30),

Česlovas Agurkis

(1932 06 25–2024 03 16),

Felicija Nijolė Sadūnaitė

(1938 07 22–2024 03 31),

Romas Tumelis

(1931 09 05–2024 09 16).

Seinų „Lietuvių namų“ ansamblis „Galadusys“ Vėlinių koncerte Seinuose

Irenos Gasparavičiūtės nuotr.

Laimės žiburys

Skelbiamas lietuviškos novelės pradininko ir literatūros klasiko Jono Biliūno vardo geros novelės konkursas LAIMĖS ŽIBURYS.

Šio konkurso steigėjai yra Alytaus rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Alytaus apskrities literatūrų klubas „Tėkmė“ ir Nemunaičio oreivių klubo pirmininkė Jurgita Jakūnienė-Riabovienė.

Konkurso nuostatus pasirašė Nemunaičio oreivių klubo pirmininkė Jurgita Jakūnienė-Riabovienė, Alytaus apskrities literatūrų klubo „Tėkmė“ pirmininkė Regina Rasimienė, Alytaus rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Bibliotekinių kystės ir fondų organizavimo skyriaus vedėja, vykdanči direktoriaus funkcijas, Jūratė Šalaševičienė.

Konkurse gali dalyvauti visi: tiek profesionalai, tiek mėgėjai. Tikimasi, kad ši priemonė padės pasižymėti

talentingiausiems ir iškilti naujiems autoriams, skatins kūrybą ir populiarins novelės žanrą. Konkursas bus organizuojamas kiekvienais metais iki 2035 m. su galimybe jį pratęsti.

Kiekvienais metais trylika geriausių novelių bus išleidžiamos atskira knyga, trys autoriai apdovanojami piniginiais prizais.

Konkurso finansinis garantas – Gintaras Šiurkus.

LIETUVIŠKOS NOVELĖS PRADININKO IR LITERATŪROS KLASIKO JONO BILIŪNO VARDU GEROS NOVELĖS KONKURSO LAIMĖS ŽIBURYS NUOSTATAI

1. Konkursą organizuoja Alytaus apskrities literatūrų klubas „Tėkmė“,

Alytaus rajono savivaldybės viešoji biblioteka ir Alytaus rajono Nemunaičio oreivių klubas.

2. Konkurso siekis yra skatinti kūrybą, puoselėti lietuvių kalbą, populiarinti novelės žanrą ir kelti autorių prestižą. Jį numatoma organizuoti kiekvienais metais iki 2035 metų su galimybe pratęsti.

3. Novelės konkursui siunčiamos elektroninio pašto adresu gintaras@orobalionai.lt iki birželio 1 dienos, pateikiamos iki 10 000 spaudos ženklų (jei limitas viršytas iki 1 000 ženklų – 1 baudos taškas, iki 2 000 – 2 baudos taškai ir t. t.) lietuvių kalba, suredaguotos (be stiliaus, skyrybos ir gramatinių klaidų), su autoriaus pavarde (slapyvardžiu) ir adresu, telefono numeriu.

4. Dalyvis, pateikdamas novelę konkursui, sutinka, kad ji būtų neatlygintinai spausdinama knygų serijoje *Geros lietuviškos novelės*.

5. Novelės negali būti jau publikuotos ar dalyvavusios kituose konkursuose.

6. Vertinimo komisiją sudaro trys asmenys: dramaturgas, prozininkas, teatro kritikas ir publicistas Gediminas Jankus (arba kitas jo parinktas asmuo), Alytaus apskrities literatūrų klubo „Tėkmė“ kolektyvinis atstovas ir Alytaus rajono savivaldybės viešosios bibliotekos kolektyvinis atstovas.

7. Konkurse dalyvaujantis autorius tais pačiais metais negali būti ir komisijos nariu.

8. Komisijos nariai novelėms skiria balus: 1 vietai – 15 balų, 2 – 13, 3 – 11, 4 – 10, 5 – 9 ir t. t.

9. Laimi novelės autorius, surinkęs daugiausiai balų. Jei balų suma vienoda, vadovaujasi komisijos pirmininko skirtais balais.

Iš kairės: Jurgita Jakūnienė-Riabovienė, Regina Rasimienė, Jūratė Šalaševičienė

10. Konkurso nugalėtojai ir laureatai paskelbiami bei apdovanojami Alytaus miesto teatre (arba kitoje vietoje) rugpjūčio 13 d.

11. Kiekvieno konkurso trylika geriausių novelių išleidžiamos atskira knyga (*Geros lietuviškos novelės* 2025, 2026 ir t. t.). Kiekviena knyga prasideda Jono Biliūno (arba kito didžiavirio) novele.

12. Geriausios novelės autorius apdovanojamas Jono Biliūno atminimo medaliu, pinigine 500 eurų premija (arba didesne), pirmojo laipsnio diplomu, konkurso geriausių novelių knyga ir skrydžiu virš Jono Biliūno gimtinės ir Laimės žiburio.

13. Antrąją vietą užėmęs autorius apdovanojamas pinigine 300 eurų premija (arba didesne), antrojo laipsnio diplomu ir konkurso geriausių novelių knyga.

14. Trečiąją vietą užėmęs autorius apdovanojamas pinigine 100 eurų premija (arba didesne), trečiojo laipsnio diplomu ir konkurso geriausių novelių knyga.

15. Kitų dešimties geriausių novelių autoriai apdovanojami laureatų diplomais ir konkurso geriausių novelių knygomis.

16. Visi konkurso dalyviai ir kviesiniai svečiai kviečiami į konkurso prizininkų ir laureatų pagerbimo popietę Nemunaičio oreivių klube.

17. Konkurso finansinis garantas yra Gintaras Šiurkus.

*Alytaus apskrities literatų klubo
„Tėkmė“ pirmininkė
Regina Rasimienė*

*Alytaus rajono savivaldybės viešosios
bibliotekos direktorė
Jūratė Šalaševičienė*

*Nemunaičio oreivių
klubo pirmininkė
Jurgita Jakūnienė-Riabovienė*

Pasaulio lietuvių bendruomenė sveikina naują pasaulio lietuvių atstovę Seime

Spalio 27 d. vykusiam antrajame rinkimų į Lietuvos Respublikos Seimą ture Pasaulio lietuvių vienmandatėje apygardoje laimėjo buvusi Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės pirmininkė Dalia Asanavičiūtė. 56 užsienio lietuvių bendruomenės vienijanti Pasaulio lietuvių bendruomenė (PLB) sveikina naują pasaulio lietuvių atstovę Seime ir tikisi glaudaus bendradarbiavimo.

„Nuoširdžiai sveikinu Lietuvos Respublikos Seimo narę Dalią Asanavičiūtę laimėjus Pasaulio lietuvių apygardoje, taip pat dėkoju visiems šios apygardos kandidatams, parodžiusiems dėmesį Lietuvos diasporai ir mums rūpimoms temoms“, – sako PLB valdybos pirmininkė Dalia Henke.

2014–2020 m. Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenei vadovavusi D. Asanavičiūtė per praeitą Seimo kadenciją savo darbais įrodė, kad jai rūpi diasporos klausimai. PLB tikisi,

kad užsienyje gyvenantys lietuviai ir toliau bus deramai atstovaujami vienoje svarbiausių Lietuvos institucijų. Pasak D. Henke, ypač svarbu per ateinančią Seimo kadenciją išspręsti tris klausimus:

1. Internetinis balsavimas turi būti užtikrintas visiems užsienyje gyvenantiems ir balsuojantiems Lietuvos Respublikos piliečiams (šie rinkimai ir vėl parodė, kad nemažai mūsų piliečių vis dar tebelaukia paštu siunčiamų savo balsavimo biuletenių).

2. Gimstant įgyta Lietuvos pilietybė nebus atimama įstatymu automatiškai, bet pilietis ją galės išsaugoti net ir priimdamas Lietuvai draugiškos šalies pilietybę. Kiekvienas gimęs lietuvis yra vertas savo pilietybės!

3. Bus visokeriopaip stiprinamos lietuvių bendruomenės, pabirusios po pasaulį, ir tiesiami „tiltai“ tarp Lietuvoje ir užsienyje gyvenančių lietuvių, vienijant mus ir siekiant Lietuvos saugumo.

„PLB vardu linkiu sklandaus, pagarbaus ir draugiško bendradarbiavimo su visais Lietuvos Respublikos Seimo nariais ir partijomis“, – Seimo narei linki D. Henke.

Antrasis rinkimų į Lietuvos Respublikos Seimą turas vyko spalio 27 d., tačiau šią savaitę į Lietuvos diplomatinės atstovybės užsienyje vis dar plaukė laišškai su biuleteniais.

Antrajame ture konservatorė D. Asanavičiūtė laimėjo prieš Laisvės partijos lyderę Aušrinę Armonaitę. Lapkričio 2 d. Vyriausiosios rinkimų komisijos paskelbti galutiniai rezultatai rodo, kad Pasaulio lietuvių apygardoje už D. Asanavičiūtę balsavo 49,09 proc. rinkėjų, už A. Armonaitę – 46,11 proc.

Parengė PLB Viešųjų ryšių komisijos narė Ana Vengrovskaja

Dalia Asanavičiūtė

Gerbiami skaitytojai!

Šių metų „Carito“ rinkliava neleidžia man nutylėti apie VI–VIII klasių jaunimą. Užkalbinau tikybos mokytoją Genuotę, norėdama padėkoti už mokinių subūrimą, o ji man sako, kad patys pasisiūlė. Nudžiugau. Stovėdama su dviem berniukais įsitikinau, kad jie domisi „Carito“ veikla, klausė, kiek jau metų renkam aukas kapinių tvarkymui (nuo 1997). Šių metų rinkliavos dalyviams, tikybos mokytojai ir tėveliams už gražų jaunimo auklėjimą širdingai dėkojame. Surinkome 7750 zł ir 5 eurus, dar kelios moterys

žadėjo pridėti.

Mano didžiausias skausmas tai netvarkingas šiukšlių rūšiavimas. Pirmas konteineris kapinėse su užrašu „stiklas“, o atidarę rasit visko: lapų, kuriuos reikia šiek tiek toliau panėšėti, dirbtinių vainikų ir gyvų gėlių su žeme; prie pažymėtos vietos kompostui išmesti plastmasiniai maišai su neva lapais, o išvertę rasim taip pat visko, pradedant sudužusiu stiklu, žvakėmis, baigiant plastmase. Kompostą mūs verslininkai užkasa, bet sudužęs stiklas supjausto padangas. Nesuprantam, kokią žalą

darome saviems.

Kreipiuosi į „geradarius ekologus“: pažiūrėkit, kokia žala yra daroma parapijos ir savivaldybės biudžetams. Blogai surūšiuotos atliekos kainuoja keliskart brangiau. Kodėl mes vieni kitiems darom tokią skriaudą? Artimiausiu metu kapinių aplinka bus stebima kameromis. Tada matysim, kaip kas elgiasi.

Geradariams dėkojame už nuveiktus darbus ir aukas.

*Su pagarba
Anelė Kliučinskaitė*

IŠKELIAVUS

Mirtis – nuožmi – gražino
eilėn prie tako,
kur dūlantys nežino,
ką kryžiai sako.

O aidi: „Iškeliauta...
gimtosios žemės reikalauta,
atgulti reikalauta
iš jauno,
seno

(klestėjus ar kentėjus)
į šaltą kapą:
ant jo vien krūpčios vėjuos
liepsnelės žvakių...”

Savieji apgedę –
per maldą, gėlą
paves globon KURĖJO
klajūnę vėlę...

Mokyt. Jeronimas Šalčiūnas

GERBIAMI PRENUMERATORIAI!

Nebūkite abejingi –

prenumeruokite „Aušrą“, „Suvalkietį“ ir „Aušrelę“!

Galima atvykti į redakciją Punske
arba Lenkijos lietuvių draugijos būstinę Seinuose
ar užsiprenumeruoti pavedimu į banko sąskaitą
(numeris pateikiamas paskutiniame žurnalo viršelyje),
nurodant, už kurį leidinį mokama.

LIETUVIŠKŲ LEIDINIŲ 2025 m. PRENUMERATOS KAINOS

Šalis	Laikotarpis	Aušra	Aušrelė	Suvalkietis
Lenkija	metai	48	12	12
	pusmetis	24	6	6
	ketvirtis	12	3	3
Užsienio šalys (nepirmenybiniu paštu)	metai	110	40	40
	pusmetis	55	20	20
Užsienio šalys (pirmenybiniu paštu)	metai	150	60	60
	pusmetis	75	30	30

Lietuvos žiniasklaida

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

2024 10 28–11 11

Pirmajame rinkimų į Seimą ture Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP) pasirodė geriausiai. Po dviejų savaitių vykęs antrasis turas jiems buvo dar sėkmingesnis ir paaiškėjo, kad iš viso naujajame parlamente LSDP turės 52 mandatus.

Tradiciskai laimėjusieji imasi sudaryti Vyriausybę, o nugalėjusios partijos vadovas dažniausiai tampa ministrų kabineto vadovu. Pastaruoju atveju šios pareigos turėjo atitekti socialdemokratų pirmininkei ir Europos Parlamento (EP) narei Vilijai Blinkėvičiūtei. V. Blinkėvičiūtė galima laikyti socialdemokratų gelbėtoja. 2018 m. partija netikėtai skilo, kai jos taryba nusprendė pasitraukti iš valdančiosios koalicijos Seime su Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS), bet tam nepritarė dauguma socialdemokratų atstovų. Jie buvo pašalinti iš LSDP ir įkūrė savarankišką Lietuvos socialdemokratų darbo partiją.

LSDP vadovu tada buvo išrinktas Gintautas Paluckas. 2021 m. sausį jis atsistatydino iš partijos vadovo pareigų, nes LSDP taryba 2020 m. Seimo rinkimų rezultatus įvertino kaip blogus, o paties pirmininko darbą – kaip nepateisinusį lūkesčių. Partijos vairas patikėtas V. Blinkėvičiūtei, o socialdemokratų reitingai pradėjo augti. Pati partijos pirmininkė irgi nuolatos įvairiose apklausose buvo tarp populiariausių politikų.

Prieš šių metų Prezidento rinkimus gegužės mėnesį, ko gero, buvo nedaug abejojančiųjų, kad populiariausios partijos pirmininkė dalyvaus šalies vadovo rinkimuose. Tiesa, jau tada V. Blinkėvičiūtė, klausiamą, ar kandidatuos, o jei laimės – ar pasirodys pati patogi ir pelninga darbą Briuselyje iškeisti į darbą Lietuvoje, vengdavo tiesaus atsakymo. „Palaukim, atsakymai

bus savo laiku“, – maždaug taip kalbėdavo ji. Žurnalistai, politologai ir visuomenė laukė, kol paaiškėjo, kad LSDP savo kandidato rinkimuose neturės, o parems Gitaną Nausėdą.

Artėjant parlamento rinkimams, o politologams pergale juose pranašaujant socdemams, vėl pagrindinis žurnalistų klausimas būdavo, ar V. Blinkėvičiūtė imsis paties nedėkingiausio darbo – vadovauti ministrų kabinetui? Ir vėl buvo girdimi įvairiai interpretuoti atsakymai, kol rugpjūčio pabaigoje ji pasakė: „Jei žmonės socialdemokratams Seimo rinkimuose suteiks didžiausią pasitikėjimą, kartu su Prezidentu formuosiu socialiai atsakingą, telkiančią bei veiklią Vyriausybę.“ Tiesa, jau tada kai kurie politologai sakė netikį, kad politikė mes ramų su geru atlyginimu darbą EP.

Ir ką gi – praėjus porai dienų po antrojo parlamento rinkimų turo pagrindinė kandidatė vadovauti ministrų kabinetui žurnalistams tarė: „Esu įsitikinusi, kad beveik 65-erių ministrei pirmininkei būtų sudėtinga dirbti. Tiesiog esu pensininkė ir tikrai įvertinau per visą tą rinkiminį laikotarpį, koks tai būtų atsakingas darbas, kiek tai reikalauja sveikatos ir jėgų. Tikrai aš labai nuoširdžiai sakau, kad turiu priimti tokius sprendimus, kad Vyriausybė ir ministras pirmininkas būtų darbingi.“

Anot portalo lrytas.lt, žurnalistams pažymėjus, kad prieš du mėnesius žadėdama, jog bus premjere, ji buvo tik dviem mėnesiais jaunesnė nei dabar, V. Blinkėvičiūtė pasakojo apie viso rinkiminio laikotarpio sudėtingumą. „Žurnalistai pakartojo klausimą – kodėl V. Blinkėvičiūtė, apie savo amžių žinodama ir prieš du mėnesius, melavo visuomenei? „Dar kartą sakau, kad iš tikrųjų svarbiausias dalykas yra

tai, kad Lietuvos žmonės balsavo už socialdemokratų. Svarbiausia, kad socialdemokratai, gavę pasitikėjimą, suformuotų tokią Vyriausybę ir tokią valdančiąją daugumą, kad iš tikrųjų būtų priimti sprendimai dėl pensijų kaupimo, dėl kelių infrastruktūros, dėl sveikatos ir švietimo prieinamumo“, – nuo atsakymo išsisukinėjo politikė“, – rašė portalas.

Politikė pareiškė, kad atsisako ir Seimo nario mandato, bet EP ir toliau dirbs. „Todėl, kad EP aš jau dirbu 15 metų, tai yra mano paskutinė kadencija ir aš ją žadu pabaigti“, – savo sprendimą paaiškino V. Blinkėvičiūtė.

Paklausta, ar jos negrauzia sąžinė, kad apgavo rinkėjus, V. Blinkėvičiūtė aiškino, jog rinkėjai balsavo už visą partiją, o ne ją asmeniškai. (lrytas.lt)

Premjero pareigoms partijos prezidiumo vieningu sutarimu, anot socialdemokratų vadovės, geriausiai pasirengęs G. Paluckas. Tas pats, kurį prieš trejus metus kaip „nuvadovavusį“ partiją ji pakeitė.

Šis V. Blinkėvičiūtės poelgis sulaukė negirdėtos, nematytos visuomenės, politologų ir žiniasklaidos reakcijos. Tiesa, kai kas nematė nieko blogo tokiame socialdemokratų poelgyje, kaip ir V. Blinkėvičiūtė, aiškino, jog „rinkėjai balsavo už partiją, o ne V. Blinkėvičiūtę, ir kas bus premjeras, visai nesvarbu“, arba teisino socialdemokratų, esą politikams žadėti tai, kas nebus įgyvendinta – įprasta praktika Lietuvoje. Tačiau dažniausiai tai buvo įvardijama kaip „katastrofa, cinizmas ir melas rinkėjams“, „melas, nepagarba ir pasityčiojimas“.

Vienas rinkėjas, anot portalo delfi.lt, kreipėsi į Vyriausiąją rinkimų komisiją (VRK), prašydamas inicijuoti rinkimų rezultatų panaiškinimą. „Jis nurodo, kad priežastis –

melaginga informacija, kurią skleidė Socialdemokratų partija prieš rinkimus, įgyvendindama sisteminę dezinformacijos schemą. Apie tai, kad V. Blinkevičiūtė žadėjo būti premjere“, – per posėdį sakė VRK pirminkė Lina Petronienė.

Kaip rašė portalas tv3.lt, lietuvių kalbos žodyne net atsirado naujas žodis *blinkevičiūtinti*. Tai reiškia pažadėti, kad kažkur būsi, kažką padarysi, bet žodžio neištesėti. Ir pavyzdukas: „Buvau prižadėjęs šiandien anksčiau grįžt namo, bet blinkevičiūtinau“. „Su šiuo naujai gimusiu efemerizmu V. Blinkevičiūtei, panašu, lieka tik susitaikyti. Mat, pasak Lietuvių kalbos instituto bendrinės kalbos tyrimų centro vyriausiosios mokslo darbuotojos dr. Ritos Miliūnaitės, jo atsiradimas rodo, kad politikė peržengė ribas“, – rašė tv3.lt.

Kad manipuliacijos rinkėjais gyvos visame pasaulyje, patvirtino ir portalo lrytas.lt kalbinti ekspertai, tačiau, jų nuomone, V. Blinkevičiūtės atvejis išskirtinis. Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Gintautas Mažeikis teigė, kad vadinamoji realpolitik tipo politika, kai yra peržengiama moralinės ribos, siekiant viešai neskelbiamų interesų, paplitusi visame pasaulyje, o paprastai ja siekiama ilgalaikių tikslų. „Tie, kas vykdo tokią, sakyčiau, amoralią politiką, paprastai yra gana sumanūs asmenys, turintys didelę politinę, tarptautinę patirtį. Iš to, kaip elgėsi V. Blinkevičiūtė, visai nematyti, kad ji darytų kokią nors realpolitik manipuliaciją, ir tai veikiau primena tiesiog banalų apgaudinėjimą. Reikia suprasti, kad yra sumani niekšybė, kuri būdinga realpolitik, ir yra banali niekšybė. Šiuo atveju mes buvome susidūrę su banaliu apgaudinėjimu, kuris neprideda jokios vertės pačiam manipuliatoriui“, – aiškino profesorius.

O kaip į savo vedlės pareiškimą reagavo bendrapartiečiai? „Esu nustebęs dėl Vilijos sprendimo. Kaip politikas nepateisinu tokio elgesio. Tačiau kaip gydytojas Viliją suprantu ir linkiu

sveikatos“, – feisbuke rašė senas partietis ir, kalbama, G. Palucko konkurentas dėl premjero pareigų Juozas Olekas. Rasos Budbergytės nuomone, dar vasarą žadėdama imtis premjerės pareigų V. Blinkevičiūtė sakė tiesą: „Mūsų Vilija nemelavo nei vienos minutės. Jinai tikrai visą laiką galvojo, tikėjo, kad jinai gali, kad jinai ras savyje jėgų, – socialdemokratės žodžius perteikė portalas alfa.lt. – Ir jeigu Vilijai būtų iš tiesų tokia proga kada nors praėityje pasiūlyta, jinai būtų ją prarijusi kaip slyvą su kauliuku.“

Kaip įprasta, po rinkimų laimėtojai socialdemokratams ėmėsi nelengvo darbo – valdančiosios koalicijos formavimo. Anot politologų, kad Seimas galėtų normaliai dirbti, nestrigtų įstatymų priėmimas, valdančiojoje koalicijoje turi būti bent dešimčia parlamentarų daugiau nei paprasta aritmetinė dauguma (71). Šiaip variantų, kaip tą 80 surinkti, būtų, bet viena partija pareiškė, kad neis su anais, tie – kad nebus koalicijoje su trečiais... Beliko kreiptis į visų prieš rinkimus vieninagai smerkto Remigijaus Žemaitaičio, kurį Konstitucinis Teismas yra pripažinęs sulaužius priesaiką ir šiurkščiai pažeidęs Konstituciją dėl antisemitinių pareiškimų, vadovaujamą partiją „Nemuno aušra“ (NA), laimėjusią 20 mandatų. O čia – naujas žiniasklaidos dūris socialdemokratams.

„Rinkėjus apgaus antrą kartą? Kam socialdemokratams iš tiesų kloja koalicijos patalus“, – suabejojo LSDP padorumu portalo lrytas.lt. Jis priminė, kad jau po pirmojo rinkimų turo LSDP ir buvusio premjero, Demokratų sąjungos „Vardan Lietuvos“ lyderio Sauliaus Skvernelio buvo sutarta kurti valdančiąją koaliciją. Tada žurnalistai V. Blinkevičiūtės pasiteiravo, ar yra kokių nors scenarijų, kad LSDP formuotą koaliciją su smerkiamu R. Žemaitaičiu ir jo NA. „Tikrai nėra, kadangi mes dar kartą įsivertinome, kad galime būti koalicijoje, kaip ir sutarėme, su „Vardan Lietuvos“ partija, lygiai taip pat, kaip

ir su valstiečiais (LVŽS)“, – patikino V. Blinkevičiūtė.

Priminsime, kad dar iki rinkimų socialdemokratų vadovė yra kalbėjusi, jog sunkiai įsivaizduoja koaliciją su NA dėl politiko pasisakymų apie žydus. „Galimybė dirbti koalicijoje tikrai yra šiai dienai sunkiai suvokiama, negalima taip elgtis, kaip jis pastaruoju metu elgiasi. Yra peržengtos ribos“, – rugsėjo pradžioje „Žinių radijui“ sakė V. Blinkevičiūtė.

Po antrojo Seimo rinkimų turo R. Žemaitaitis į pokalbius su socialdemokratais kviestas ne kartą. „Socialdemokratų kandidatas į premjerus G. Paluckas tai aiškino tuo, kad prieš rinkimus politikų, tarp jų – ir paties R. Žemaitaičio, retorika būna vienokia, todėl po rinkimų reikia iš naujo įsivertinti, ar darbas vienoje koalicijoje yra galimas“, – rašė portalas.

G. Nausėda prieš rinkimus irgi rūsčiu veidu prisiekinėjo, kad po R. Žemaitaičio pasisakymų tikrai nematantis galimybių, jog šitas žmogus galėtų dirbti ministru. O dar anksčiau teigė, kad NA lyderio antisemitiniai pasisakymai apsunkins ir jo galimybės būti valdančiojoje koalicijoje. Po koacinės sutarties pasirašymo G. Nausėda teigė, kad netvirtins nė vieno NA kandidato į ministrus. Sutartyje partijai numatytos trys ministerijos. Vis dėlto po ilgų pasitarimų ir derinimų paaiškėjo, kad rinkėjai „bus apgauti“ dar kartą: naujoji valdančioji dauguma bus formuojama iš LSDP, S. Skvernelio „Vardan Lietuvos“ bei R. Žemaitaičio NA. Po kelių dienų visos trys partijos koacinę sutartį pasirašė ir Seime turės užtikrintą daugumą – 86 mandatus iš 141.

LSDP tarybos posėdyje, svarstant koacinės sutarties projektą, V. Blinkevičiūtė sakė girdinti kritiką dėl R. Žemaitaičio, tačiau teisino NA „priverstinį“ priėmimą į koaliciją: „Sprendimas nelengvas, bet kito kelio nėra. Nes taip pasirinko Lietuvos žmonės, atidavę virš pusės milijono balsų už šią trijų partijų koaliciją.“